

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το Μέλλον του Ελλην. Σκακιού φωνάζει «παρών»!	1,2
Τουρνουά μνήμης Αλιέχιν ΕΛΛΣ,	1,6
2	2
ΠΟΑ' Θεσσαλονίκης, ΠΟΑ' Κρήτης, 14 ^ο ατομικό πρωτάθλημα ΚΔ Μακεδονίας	3
Για τους νεαρούς πρωταθλητές μας	4
Σχολικά πρωταθλήματα 2013 – Αφισες και φωτογραφίες	5
3 ^ο τουρνουά GRAND PRIX της FIDE - Τσουγκ Ελβετία	7,8
Διαγωνισμός λύσης σπουδών ...πριν 64 χρόνια	9
Έγιναν, γίνονται, θα γίνουν	10
Η εκπαιδευτική αξία του σκακιού	11-17
Θέματα διαίτησας	18-19
Πρωταθλήματα Σερβίας & Κίνας	19
Σεμινάριο διαίτησας στα Καλάβρυτα	20
Βιβλίων Ανίχνευση	21
Η φωτογραφία	22

ΔΕΙΠΕ ΣΤΟ ΣΑΙΤ ΤΗΣ ΕΣΟ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΩΝ

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ !

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΚΑΚΙ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΣΟ

Αρχισυντάκτης και υπεύθυνος ύλης:
Βαγγέλης Βιδάλης
vidalis64@gmail.com

Συντακτική επιτροπή:
Στάθης Ευσταθόπουλος
Σωτήρης Λογοθέτης

Ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας:
info@chessfed.gr

τηλ: 210 9234342

φαξ: 210 9221620

880 μαθητές στις τελικές φάσεις των Σχολικών Πρωταθλημάτων το Μέλλον του Ελλην. Σκακιού φωνάζει «Παρών» !

του Χρήστου Πιλάλη

Το τριήμερο 27-29/4, στην Ερέτρια, έκλεισε ένας μεγάλος κύκλος περιφερειακών σχολικών σκακιστικών πρωταθλημάτων που άρχισε πριν από δυο περίπου μήνες. Ολοκληρώθηκαν το 25^ο Ατομικό Σχολικό Πρωτάθλημα και το 11^ο Ομαδικό Σχολικό Πρωτάθλημα Ελλάδας στα οποία συμμετείχαν περίπου 11 χιλιάδες παιδιά από όλη την Ελλάδα, όλων των τάξεων από το νηπιαγωγείο μέχρι και το Λύκειο. Τα 750 από αυτά τα παιδιά πήραν τις προκρίσεις τους για την Ερέτρια μετά από δύσκολες αναμετρήσεις και έπαιξαν στην τελική φάση που έγινε στο άνετο ξενοδοχείο "Eretria Village Resort" διεκδικώντας τους τίτλους του πρωταθλητή και της πρωταθλήτριας Ελλάδας στην τάξη τους! Επιπλέον συμμετείχαν και 74 4μελείς ομάδες στα ομαδικά, αριθμός ρεκόρ.

Μιλώντας με πολλούς από τους συνοδούς των μικρών μαθητών διαπίστωσα ότι η διοργάνωση άφησε καλές εντυπώσεις, πράγμα που οφείλεται κυρίως στην πολύ καλή δουλειά του συνόλου των ανθρώπων που εργάστηκαν για αυτή.

(συνέχεια στη σελίδα 2)

Το μέλλον του Ελληνικού σκακιού είναι εδώ, ελπιδοφόρο, δυναμικό, ισχυρό!

Είναι οι χιλιάδες των παιδιών που συμμετείχαν σε κάθε γωνιά της πατρίδας μας στις προκριματικές φάσεις. Είναι τα 900 παιδιά που συμμετείχαν στους τελικούς των ατομικών και των ομαδικών σχολικών πρωταθλημάτων, δημοτικών, γυμνασίων και λυκείων.

Η ελληνική κοινωνία, παρά τις εξαιρετικά δύσκολες καταστάσεις που βιώνει, ανταμβάνεται πως ο αθλητισμός είναι το σίγουρο καταφύγιο για τα παιδιά της, ειδικά το σκάκι που βοηθά τα παιδιά στην ανάδειξη της προσωπικότητάς τους, αναπτύσσοντας την κριτική τους σκέψη, χωρίς αστάθμητους παράγοντες.

Οι αγώνες της Ερέτριας έστειλαν το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις: Πολιτεία (ΓΓΑ), Ομοσπονδία, Ενώσεις, Σωματεία: το σχολικό σκάκι είναι το μέλλον, αγκαλιάστε το, υποστηρίξτε το, δυναμώστε το.

Τουρνουά μνήμης Αλιέχιν

Σε ισοβαθμία: 1^{ος} ο Αρονιάν, 2^{ος} ο Γκέλφμαντ

«ΓΙΑ ΜΕΝΑ, το σκάκι δεν είναι ένα παιχνίδι, είναι μία τέχνη. Ναι, θεωρώ το σκάκι ως μία τέχνη, και επωμίζομαι όλες τις ευθύνες που αυτό επιβάλλει στους θιασώτες του».

Τάδε έφη ο 4^{ος} παγκόσμιος πρωταθλητής Αλέξανδρος Αλιέχιν (1892-1946), τη μνήμη του οποίου τίμησαν με τον πιο λαμπρό τρόπο δύο Ρώσοι μαϊκήνες, οι Τιμτσένκο και

Φιλάτοβ, με τη διεξαγωγή ενός ισχυρότατου τουρνουά που φιλοξενήθηκε στους Κήπους του Κεραμικού, στο Λούβρο στο Παρίσι) και στον Πύργο του Σεν-Μισέλ (του μουσείου της Αγίας Πετρούπολης), και με τη συμμετοχή των Ανάντ, Κράμνικ, Αρονιάν, Σβίντλερ, Γκέλφμαντ, Βασιέ-Λαγκράβ, Φρεσινέ, Ανταμς, Βτιούγκοβ

και Ντιγκ Λίρεν.

Ένα τέτοιο τουρνουά ξεχωρίζει όχι μόνον για την ποιότητα των συμμετεχόντων αλλά και από τους τόπους διεξαγωγής του, δύο περίφημα μουσεία παγκόσμιας ακτινοβολίας.

Οι 5 πρώτοι γύροι παίχθηκαν στο Παρίσι, από 21 έως 25 Απριλίου.

(συνέχεια στη σελίδα 6)

ΕΛΛΣ

Η εξαιρετικά μεγάλη συμμετοχή στις τελικές φάσεις των ατομικών και ομαδικών σχολικών πρωταθλημάτων στέλνει ένα εξαιρετικά αισιόδοξο μήνυμα: το ελληνικό σκάκι έχει ευόιο μέλλον και η ΕΣΟ θα πρέπει να δημιουργήσει όλες εκείνες τις δομές που θα επιτρέψουν στο σχολικό σκάκι να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη μαζικότητα, καλύτερη οργάνωση και ποιότητα. Σε προηγούμενο τεύχος είχαμε δημοσιεύσει την τεκμηριωμένη εισήγηση του εφόρου σχολικού σκακιού κ. Τάκη Δρεπανιώτη. Το σχέδιο υπάρχει, ελπίζουμε να βρεθούν και οι αναγκαίοι πόροι.

Η τελευταία ανακοίνωση της ΓΓΑ για το τελικό ύψος της επιχορήγησης του 2013 (126.000 Ευρώ) δεν ικανοποιεί –φυσικά– τους σκακιστές, αφού δεν καλύπτει ούτε το σύνολο του μισθολογικού και λειτουργικού κόστους της ΕΣΟ. Σε κάθε περίπτωση, η Ομοσπονδία είναι υποχρεωμένη και να συνεχίσει να διεκδικεί αλλά παράλληλα και να προσπαθεί για την εξεύρεση πόρων που θα της επιτρέψουν να σχεδιάζει και να υλοποιεί ένα πλήρες αγωνιστικό πρόγραμμα, να υποστηρίζει τις εθνικές ομάδες και φυσικά να προχωρήσει στην υλοποίηση του προγράμματός της για το σχολικό σκάκι.

Το Μέλλον του Ελλην. Σκακιού φωνάζει «Παρών»!

(συνέχεια από την 1^η σελ.)

Στο αγωνιστικό μέρος οι πρώτοι ανά τάξη είναι:

Νήπια: 1.Γιώργος Κωστελίδης, 2. Πέτρος Δημανούδης, 3.Γιώργος Μήτσιου.

Α' Δημοτικού: 1.Αντώνης Βυζιράκης, 2. Ερνέστος Πιλάλης, 3.Κώστας Μπασινάς.

Β' Δημοτικού: 1.Κυριάκος Φυντριλάκης, 2.Ευαγγελία Καραβιτάκη, 3. Οδυσσέας – Παναγιώτης Γαβριήλ.

Γ' Δημοτικού: 1.Νίκος Σπυρόπουλος, 2.Σταύρος Αμπελακιώτης, 3.Σπυρίδων Στρατηγός.

Δ' Δημοτικού: 1.Δημήτρης Κατωπόδης, 2.Ιορδάνης Κρίκογλου, 3.Δημήτρης Αλεξάκης.

Ε' Δημοτικού: 1.Νίκος Καρούσος – Θεοδωράκης, 2.Παναγιώτης – Μάριος Νικολάκης, 3.Νίκος Γεωργακόπουλος.

Στ' Δημοτικού: 1.Λάμπρος Γιαννουλάκης, 2.Ευγένιος Ιωαννίδης, 3.Γιώργος Ανδρομέδας.

Α' Γυμνασίου: 1.Σταυρούλα Τσολακίδου, 2.Χρήστος Αλεξιάδης, 3.Αναστασία Αβραμίδου.

Β' Γυμνασίου: 1.Φραγκίσκος – Βλάσης Τσίρος, 2.Δημήτρης Ζησιάδης, 3.Αργύρης Παπαδόπουλος.

Γ' Γυμνασίου: 1.Σταμάτης Κούρκουλος – Αρδίτης, 2.Νίκος Γουλούτης, 3.Γιώργος Παπαδόπουλος.

Λύκεια: 1.Γιάννης Πουλδόπουλος, 2.Δημήτρης Παπακωνσταντίνου, 3.Σπύρος Ναούμ.

Στα **Δημοτικά Σχολεία**

πρωταθλήτρια Ελλάδα αναδείχθηκε η ομάδα του 142^{ου} ΔΣ Αθηνών, δεύτερη είναι η ομάδα του Πρότυπου Πειραματικού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τρίτο το 2^ο ΔΣ Ναυπάκτου.

Στα **Γυμνάσια** πρωταθλήτρια

Ελλάδας αναδείχθηκε η Παιδαγωγική Πρωτοπορία, δεύτερη η ομάδα του 2^{ου} Εκπαιδευτηρίου Μαντουλίδη και τρίτο το Α' Πρότυπο Πειραματικό Πατρών.

Στα **Λύκεια** πρωταθλήτρια

αναδείχθηκε η Λεόντειος Πατησίων, δεύτερη η ομάδα του 1^{ου} Χολαργού και τρίτο το Κολλέγιο Αθηνών.

Από τα σχολικά πρωταθλήματα έχουν ξεπηδήσει αρκετοί από τους κορυφαίους σήμερα σκακιστές και σκακίστριες, οι οποίοι ξεκίνησαν το σκάκι ως μια ευχάριστη χαλαρή εμπειρία, με αφορμή την προκήρυξη ενός σχολικού πρωταθλήματος που έπεσε στα χέρια τους στα μαθητικά τους χρόνια.

Γονέων και Κηδεμόνων που έχουν εντάξει το σκάκι στις δραστηριότητες τους. Πολλά από τα παιδιά που ξεκινούν να διδάσκονται το σκάκι, σύντομα βρίσκονται να αποκτούν αθλητικό δελτίο σε κάποιο από τους περίπου 280 αθλητικούς συλλόγους που καλλιεργούν το πνευματικό μας άθλημα.

Σε μια πολύ δύσκολη, μνημονιακή περίοδο για την χώρα, το σκάκι χωρίς σημαντικό οικονομικό κόστος βρίσκει διαρκώς και περισσότερους φίλους. Η Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία ανταποκρίνεται σε κάθε αίτημα στήριξης προκειμένου να στηθεί ένα σκακιστικό σωματείο σε οποιοδήποτε σημείο της χώρας, ή να ξεκινήσουν κάποια μαθήματα σκάκι με τους δεκάδες έμπειρους προπονητές που διαθέτει.

Αυτά όμως είναι ψηλά γράμματα για την κυβέρνηση που δείχνει αποφασισμένη να καταργήσει τις αθλητικές ομοσπονδίες, μεταξύ των οποίων και την ΕΣΟ.

Οφείλουμε στα δεκάδες χιλιάδες παιδιά που ασχολούνται με το σκάκι, στους μεγαλύτερους σκακιστές αλλά και στους εαυτούς μας που το υπηρετούμε χρόνια, να μην τους αφήσουμε να καταργήσουν την ΕΣΟ, να μην τους αφήσουμε να διαλύσουν το ελληνικό σκάκι.

Εταιρία Σκακιστών Σκακιστών Μέρου Αττικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΚΑΚΙΟΥ

Δημοτικό & Περιφερειακό Σχολικό Πρωτάθλημα

ΣΚΑΚΙ

Αθήνα, Βόρειοι Ταμεία

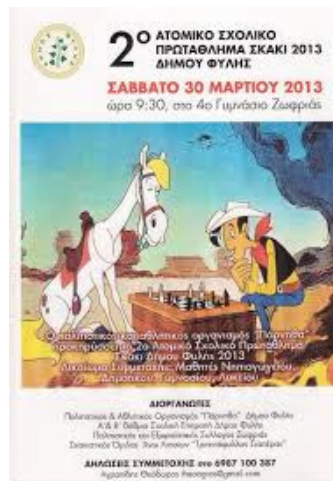
ΣΑΒΒΑΤΟ 30 (ΟΜΑΔΙΚΟ) & ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2013 (ΑΤΟΜΙΚΟ)
ώρες: 9:30 - 15:00

8^ο Δημοτικό Σχολείο Βύρωνα, Αιγυλέως 33α & Π. Π. Γερμανού

Δηλώσεις συμμετοχής έως την Πέμπτη 29 Μαρτίου 2013

Πληροφορίες: 4624 4624 ή 4624 4624

Η διοργάνωση είναι σε συνεργασία με το 8^ο Δημοτικό Σχολείο Βύρωνα

Η Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία διοργανώνει τα Πανελλήνια Σχολικά Πρωταθλήματα εδώ και 25 χρόνια, με την βοήθεια δεκάδων φορέων είτε της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε αθλητικών σωματείων, είτε επιχειρήσεων. Στην ανάπτυξη του σχολικού σκακιού πολύ σημαντική είναι η συνεισφορά πολλών Συλλόγων

Π.Ο. Α' Θεσσαλονίκης
ΣΚΑΚ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΡΙΑΝΔΡΙΑΣ
& ΠΑΝΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΚΕΩΝ
στην Α' Εθνική

Η τελική βαθμολογία του Π.Ο.Α' Θεσσαλονίκης (μετά από 9 γύρους):

1. Σκακιστική Παρέμβαση Τριανδρίας (ΠΑ.Τ.) 16 β. [8 νίκες!]
2. Παναθητικός Συκεών 13 β.
3. Ένωση Σκακιστών Καλαμαριάς 12 β.
4. Χ.Α.Ν. Καλαμαριάς 11 β.
5. ΕΣΟ Παπάφη ΧΡΟΝΙΚΟ 7
6. Σ.Σ. Πεύκων 6
7. ΑΜΟ Γαλαξίας 5
8. ΕΣΟΠ Επίκουρος Πολίχνης 1
9. ΠΑΣ Συκεών Φοίβος 1

Οι δύο πρώτες ομάδες της κατάταξης αποκτούν το δικαίωμα συμμετοχής στην τελική φάση της Α' Εθνικής, (Ρίο, 2-7 Ιουλίου 2013), ενώ οι δύο τελευταίες υποβιβάζονται στη Β' Εθνική.

**14ο ατομικό
 πρωτάθλημα
 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
 - ΔΥΤΙΚΗΣ
 ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Τετραπλή
 ισοβαθμία!**

ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ στο 14ο ατομικό πρωτάθλημα της ΕΣΣΚΕΔΥΜ, που έγινε στην Πτολεμαΐδα, αναδείχθηκε ο Νίκος Σιδηρόπουλος (με 4,5 β. στους 6 αγώνες) σε ισοβαθμία με τους Λαγοπάτη, Θαν. Παπαδημητρίου και Θεοδουλίδη. Πιο κάτω οι Παρ. Αντωνιάδου, Στεφ. Βαρδάκας, Θαν Μέλλιος και Λαζ. Γυμνόπουλος. Σε όλα τα τουρνουά (5) συμμετείχαν περισσότεροι από 100 σκακιστές και σκακίστριες.

Όπως πάντα συμβαίνει στην ΕΣΣΚΕΔΥΜ, η διοργάνωση κινήθηκε ποιοτικά σε υψηλά επίπεδα.

Π.Ο.Α' Ένωσης
Σκακιστικών Σωματείων
Κρήτης
Ο Α.Ο. ΛΑΤΩ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
στην Α' Εθνική

Ολοκληρώθηκε, στις 28 Απριλίου, ο Π.Ο.Α' της Κρήτης.

Η τελική βαθμολογία:

1. Α.Ο. ΛΑΤΩ Αγ. Νικολάου	14 β. (7 νίκες!)
2. ΣΚΟ Ρεθύμνου	10
3. Νέοι Ηροδότου	8
4. Ο.Α.Α. Ηρακλείου	8
5. Σκακιστ. Ακαδημ. Γαζίου	6
6. ΟΤΕ Χανίων	6
7. Ο.Α. Χανίων	4
8. Α.Ο. Κισσάμου	0

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη φορά που ο ΑΟ Λατώ Αγίου Νικολάου ανέρχεται στη «μεγάλη» κατηγορία. Η όμορφη πόλη του Λασιθίου Κρήτης, χάρη στους πολύ αξιόλογους ανθρώπους- φίλους του σκακιού- που διαθέτει, έχει φιλοξενήσει πολλές φορές σημαντικές διοργανώσεις, όπως διεθνή τουρνουά, αλλά και το ατομικό πρωτάθλημα Ελλάδας.

Ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις προσπάθειές τους.

Το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΚΑΚΙ είναι για σας! Για την προβολή του έργου των σωματείων και των σκακιστών. Όπως ίσως έχετε διαπιστώσει από τα προηγούμενα τεύχη, μας ενδιαφέρει να προβληθούν οι σύλλογοι και το έργο τους, τα τουρνουά τους, οι παρεμβάσεις τους στις τοπικές κοινωνίες. Παρουσιάστε το σύλλογό σας, την ιστορία του, τις επιτυχίες του, τα φυτώριά του, τους σκακιστές του. Γνωρίζουμε ότι γίνονται θαυμάσια πράγματα σε όλες τις γωνιές της Ελλάδας. Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει η σκακιστική κοινότητα τις δράσεις των σωματείων- μελών της.

Ο,τι διαβάζετε είναι αποκλειστικά το αποτέλεσμα εθελοντικής δουλειάς. Θεωρούμε πως με τη συμβολή όλων, το ΕΛΛΣ μπορεί να βελτιωθεί, να εμπλουτίσει την ύλη του και ίσως μετεξελιχθεί σε ένα πλήρες σκακιστικό περιοδικό.

ΚΑΛΟΥΝΤΑΙ όλοι οι σύλλογοι που διοργανώνουν τουρνουά εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας, να στείλουν τις παρακάτω πληροφορίες, στο info@chessfed.gr ώστε το τουρνουά τους να καταχωρηθεί στο σχετικό καλεντάρι του σάιτ της ΕΣΟ: Ονομασία τουρνουά, είδος (όπεν, πουλ, ...), αριθμός γύρων, τόπος και ημερομηνίες διεξαγωγής, τυχόν παράβολο συμμετοχής, σύνολο επάθλων, τηλ. αρμόδιου και σάιτ για πληροφορίες.

Για τους νεαρούς πρωταθλητές μας

Ρούντολφ Σπίλμαν

Θέλετε να δείτε ποιιά τουρνουά γίνονται αυτή τη στιγμή σε κάθε χώρα, σε όλο τον κόσμο; Ποιοί παίζουν, ποιιά είναι η κλήρωση του επόμενου γύρου (για τα όπεν);

Τότε επισκεφθείτε τον αυστριακό ιστότοπο www.chess-results.com και θα βρείτε όλα αυτά.

Επιπλέον μπορείτε να κατεβάσετε παρτίδες από τα τουρνουά αυτά και να βρείτε πολλά χρήσιμα στατιστικά στοιχεία.

Ο συγκεκριμένος ιστότοπος συνεργάζεται με το πρόγραμμα κληρώσεων swiss-manager.

Ο εμπνευστής του Heinz Herzog δίνει τη δυνατότητα εύρεσης σε ποια τουρνουά έχει συμμετάσχει κάποιος παίκτης, ενώ υπάρχει και μία συλλογή φωτογραφιών από πολλά τουρνουά.

Τέλος, σημειώνεται πως ανάμεσα στις γλώσσες εργασίας του σάιτ συμπεριλαμβάνονται και τα ελληνικά!

Ρούντολφ Σπίλμαν

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ Ρούντολφ Σπίλμαν (1883-1942) θεωρείτο ως ένας από τους πλέον λαμπρούς επιθετικούς παίκτες, βασιζόμενος κυρίως στη διαίσθησή του. Ο Ταρτακόβερ τον αποκάλεσε ως τον τελευταίο «ιππότη» (knight) του Γκαμπι του Βασιλιά. Επαγγελματίας σκακιστής, έπαιξε τουλάχιστον 100 τουρνουά και 50 ματς. Στο διάσημο τουρνουά της Αγίας Πετρούπολης, το 1909, μοιράστηκε την τρίτη θέση μετά τους Λάσκερ και

Ρουμπινστάιν. Το 1912 ήταν 2^{ος} στο Σαν Σεμπάστιαν, μετά τον Ρουμπινστάιν. Κέρδισε το τουρνουά της Στοκχόλμης, το 1919, μπροστά από τους Μπογκολιούμποβ, Ρέτι και Ρουμπινστάιν.

Προς το τέλος της δεκαετίας του '20, και έχοντας ξεπεράσει ορισμένες αδυναμίες στο παιχνίδι του, σημείωσε μεγάλες επιτυχίες στα τουρνουά του Σέμερινγκ 1926 (1^{ος}), Βερολίνου 1928 (3^{ος}) και Κάρλσμπατ 1929 (3^{ος}).

Το κλασσικό βιβλίο του μήνα: «Η τέχνη της θυσίας στο σκάκι»

Το 1935, κυκλοφόρησε στα γερμανικά το βιβλίο του Σπίλμαν «Η τέχνη της θυσίας», που αργότερα μεταφράστηκε και σε πολλές άλλες γλώσσες.

Σ' αυτό, ο συγγραφέας κάνει μια βασική κατάταξη των θυσιών ανά θέμα, όπως θυσία για την ανάπτυξη, για το άνοιγμα των γραμμών, για παρεμπόδιση, κ.ά.

Στα ισχυρά σημεία του βιβλίου: ο Σπίλμαν σημειώνει ότι πολλές φορές οι θυσίες δεν υπαγορεύονται μόνον

από την ίδια τη θέση και τα χαρακτηριστικά της, αλλά και από άλλους παράγοντες, όπως η τυχόν πίεση χρόνου, η ψυχολογική κατάσταση των παικτών, οι τυχόν αδυναμίες του αντιπάλου και η δυσκολία στην τέχνη της άμυνας. «Θα πρέπει να υπάρχει διάκριση μεταξύ θεωρητικής και πρακτικής ορθότητας» γράφει ο Βιεννέζος μαίτρ, και για όλους τους παραπάνω λόγους προτίμησε να παραθέσει

μόνον δικές του παρτίδες, ακριβώς επειδή γνώριζε όλες τις παραμέτρους.

Και ένα «δείγμα γραφής»:

Σπίλμαν Ρ. – Μύλερ Γ. [C33]

Γκέντενμποργκ (11), 1920

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Qf3 Nc6 4.c3 Nf6 5.d4 d5 6.e5 Ne4 7.Bb5? [8.Bxf4] 7...Qh4+ [7...f6!?] 8.Kf1 g5 9.Nd2! [9.g3 fxg3 10.hxg3 (10.Kg2 Bh3+ 11.Nxh3 g4-+) 10...Nxc3+ -+] 9...Bg4 [9...Bf5! ECO] 10.Nxe4

Bxf3 11.Nxf3 Qh6 12.Nf6+ Kd8 13.h4 (απο γεγονός ότι μια θυσία συχνά προκαλεί στο «θύμα» σύγχυση και απουσία σχεδίου επιβεβαιώνεται στην παρτίδα αυτή» - Ρ. Σπίλμαν)**13...Be7? [13. ...g4] 14.Nxg5 Qg6 15.Nxd5 Bxg5 16.hxg5 Qc2 17.Be2 Ne7 18.Nxf4 c5 [18...c6!?] 19.Rh3 cxd4? [19. ...Qf5] 20.Rd3 Kd7 21.Bd1 Qxd3+ 22.Nxd3 dxc3 23.bxc3 Rhd8 24.Be2 Nf5 25.Bf4 Kc7 26.Rb1 b6 27.e6+ Kc8 28.Ne5 [28.Nc5] 1-0**

Σχολικά πρωταθλήματα 2013-Αφίσες & φωτογραφίες

«Μια φωτογραφία αξίζει όσο χίλιες λέξεις».

Μόνον έτσι –σκεφθήκαμε– ό-
θα αποτυπώσουμε στοιχειω-
δώς την απίστευτα μεγάλη
δραστηριότητα των Ενώσεων,
των Τοπ. Επιτροπών, των
συλλόγων σε σχέση με το
σχολικό σκάκι και τη διοργά-
νωση των τοπικών και
περιφερειακών σχολικών
πρωταθλημάτων.

Την τρέχουσα χρονιά
αποτυπώθηκε μία τεράστια
δυναμική. Ελπίζουμε, το 2014,
να αναδειχθούν και νέα
ταλέντα που αργότερα θα
στελεχώσουν τους συλλόγους,
και γιατί όχι, τις εθνικές μας
ομάδες.

Οι φωτογραφίες είναι από την τελική φάση των αγώνων, στην Ερέτρια. (φωτό: Θωμάς Κουτσουράς:1,2,3, Χρήστος Πιλάλης:4)

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΜΝΗΜΗΣ ΑΛΙΕΧΙΝ

(φωτό: από το σάιτ: <http://www.alekhine-memorial.com>)

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΙΔΑΛΗ

Οι αγώνες ολοκληρώθηκαν αργά το απόγευμα της 1^{ης} Μαΐου, στην Αγία Πετρούπολη.

Η πρόθεση των δύο Ρώσων χορηγών είναι η διασύνδεση του σκακιού με τις καλές τέχνες. Για το λόγο αυτό πρότειναν στη διεύθυνση του Μουσείου του Λούβρου, ταυτόχρονα με μία δωρεά πινάκων ζωγραφικής Ρώσων καλλιτεχνών, ώστε να προβληθεί η ρωσική τέχνη στο εξωτερικό, να γίνει ένα μεγάλο σκακιστικό τουρνουά στα δύο μεγάλα μουσεία.

Η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ενθουσιασμό, και μάλιστα προτάθηκε και η θέσπιση ενός φιλόδοξου παιδαγωγικού προγράμματος για μαθητές και φοιτητές για τις καλές τέχνες και το σκάκι, αφού το Λούβρο κατέχει πολλούς πίνακες και άλλα αντικείμενα με θέμα το σκάκι.

Ας περάσουμε τώρα στους αγώνες.

Το «γαλλικό» ημίχρονο (οι 5 πρώτοι γύροι) έδωσαν το προβάδισμα στους «γηπεδούχους» Βασιέ-Λαγκράβ, με 3,5 βαθμούς και Φρεσινέ με 3 β., όσους και οι Γκέλφαντ, Ανταμς και Αρονιάν. Με 2,5 ο Ανάντ. Με 2 οι Ντιγκκ, Κράμνικ και Βιτιούγκοβ. Και ουραγός, με 1 β., ο Σβίντλερ, δηλαδή οι 3 Ρώσοι στις 3 τελευταίες θέσεις!

Εντυπωσιακή ήταν η νίκη του Φρεσινέ επί του Κράμνικ, στον 5^ο γύρο. Η παρτίδα αυτή έλαβε το βραβείο ωραιότητας.

Kramnik, Vladimir (2801) - Fressinet, Laurent (2706) [D02]

1.Nf3 d5 2.g3 Nc6 3.d4 Bg4 4.Nbd2 Qd7 5.h3 Bf5 6.c3 e5!? 7.dxe5 [7.Nxe5] 7...0-0-0 8.e3?! Nge7 9.g4 Bg6 10.b4 h5! 11.b5 hxg4! 12.bxc6 Nxc6 13.e6 Qxe6 14.Nd4 Nxd4 15.cxd4 Be7 16.Bg2 gxh3 17.Bf3 Bf5 18.Qa4 Kb8 19.Ba3 Bh4 20.Nf1 g5 21.Rh2 g4 22.Be2 Be4 23.Rc1 Bg2 24.Qa5 Rc8 25.Rc3 Bxf2+! 26.Kxf2 Bxf1 27.Kxf1 g3 28.Bf3 gxh2 29.Ke2 Rhg8 30.Bc5 a6 31.Bh1 Rg2+ 32.Bxg2 0-1

Τρεις ημέρες αργότερα, ξεκίνησε το «ρωσικό ημίχρονο», για τους τελευταίους 4 γύρους.

Σ' αυτό σημειώθηκαν μόνο 5 νίκες. 2,5/4 σημείωσαν οι Αρονιάν, Γκέλφαντ, Ανάντ, Κράμνικ και Βιτιούγκοβ, σε αντίθεση με τους δύο Γάλλους και ειδικά με τον Βασιέ-Λαγκράβ που ηττήθηκε στους 2 τελευταίους γύρους.

Η τελική βαθμολογία, μετά τα κριτήρια ισοβαθμίας (και τα χρημ. έπαθλα):

1. Αρονιάν	5,5 (+3 =5 -1)	30.000 €
2. Γκέλφαντ	5,5 (+2 =7)	20.000 €
3. Ανάντ	5 (+2 =6 -1)	15.000 €
4. Ανταμς	4,5 (+2 =5 -2)	10.000 €
5. Βιτιούγκοβ	4,5 (+1 =7 -1)	8.000 €
6. Φρεσινέ	4,5 (+1 =7 -1)	6.000 €
7. Κράμνικ	4,5 (+2 =5 -2)	4.000 €
8. Βασιέ-Λαγκράβ	4,5 (+2 =5 -2)	3.000 €
9. Ντιγκκ Λίρεν	3,5 (+1 =5 -3)	2.500 €
10. Σβίντλερ	3 (=6 -3)	1.500 €

3ο Τουρνουά **GRAND PRIX** της FIDE Καθαρή πρωτιά του Τοπάλοβ

του

ΤΑΚΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Το διάστημα από 17 Απριλίου μέχρι 1 Μαΐου 2013 διοργανώθηκε από τη FIDE, σε συνεργασία με την Ελβετική Σκακιστική Ομοσπονδία, το τρίτο τουρνουά Γκραν Πρι, που συμπεριλαμβάνεται στο νέο κύκλο του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος 2013-2014 και είχα την ευκαιρία να συμματάσχω σαν Επικεφαλής Διαιτητής.

Τα τουρνουά Γκραν Πρι θεωρούνται πολύ σημαντικές διοργανώσεις για το κύκλο του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος, γιατί οι δύο πρώτοι στη συγκεντρωτική βαθμολογία τους προκρίνονται στο Τουρνουά των Διεκδικητών, από το οποίο προκύπτει ο αντίπαλος του εν ενεργεία Παγκόσμιου Πρωταθλητή στο νέο ματς για το τίτλο.

Στη διάρκεια του διετούς κύκλου του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος διαξάγονται συνολικά έξι (6) τουρνουά Γκραν Πρι και οι δέκα οκτώ (18) παίκτες που συμμετέχουν στο κύκλο και προσκαλούνται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που έχει θεσπίσει η FIDE, παίρνουν μέρος σε τέσσερα (4) απ' αυτά, ενώ στη συγκεντρωτική συνολική βαθμολογία προσμετρώνται τα τρία καλύτερα αποτελέσματα (το τέταρτο αποτέλεσμα λαμβάνεται υπόψη σαν κριτήριο ισοβαθμίας).

Σε κάθε τουρνουά συμμετέχουν δώδεκα (12) παίκτες, που αγωνίζονται με σύστημα πουλ 11 γύρων.

Ήδη το 2012 έχουν διεξαχθεί τα δύο πρώτα τουρνουά του κύκλου, στο Λονδίνο (20 Σεπτέμβρη – 4 Οκτώβρη) και στη Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν (21 Νοέμβρη – 5 Δεκέμβρη), ενώ για το 2013 έχουν προβλεφθεί εκτός από το τουρνουά στο Τσουγκ, άλλα τρία Γκραν Πρι, σε πόλεις που δεν έχουν καθοριστεί προς το παρόν.

Το Τσουγκ είναι μια όμορφη τυπική Ελβετική πόλη είκοσι έξι χιλιάδων (26.000) κατοίκων, που απέχει είκοσι πέντε (25) χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο της Ζυρίχης. Είναι πρωτεύουσα του ομόνυμου καντονιού και είναι γνωστή ως περιοχή χαμηλής φορολογίας, γι αυτό και είναι έδρα πολλών εταιρειών ! Η επιλογή της πόλης για τη διεξαγωγή του 3ου Τουρνουά Γκραν Πρι της FIDE έγινε λόγω του κύριου χορηγού της διοργάνωσης, που ήταν ο όμιλος εταιρειών Renova, που έχει έδρα το Τσουγκ.

Οι δώδεκα συμμετέχοντες στο τουρνουά ήταν:

Ο Αζέρος Τιμούρ Ρατζάμποφ (2793), ο Ρώσος Σεργκέι Καριάκιν (2786), ο Βούλγαρος Βεσελίν Τοπάλοφ (2771), ο Αμερικανός Χικάρου Νακαμούρα (2767), ο Αζέρος Σακριγιάρ Μαμεντιάροφ (2766), ο Ιταλός Φαμπιάνο Καρουάνα (2760), ο Ρώσος Αλεξάντερ Μοροζέβιτς (2758), ο Ούγγρος Πίτερ Λέκο (2744), ο Αμερικανός Γκάτα Κάμσκι (2744), που αντικατέστησε τον Αζέρο Βουγκάρ Γκασιμοφ, ο οποίος αποχώρησε από το κύκλο και δεν θα αγωνιστεί καθόλου, ο Ουκρανός Ρουслан Πονομαριόφ (2733), ο Ολλανδός Άνις Γκίρι (2729) και ο Ουζμπεκός Ρουστάμ Καζιμτζάνοφ (2709).

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

Το τουρνουά ήταν ισχυρότατο, με μέσο όρο ΕΛΟ των παικτών 2756, δηλαδή ήταν κατηγορίας 21!

Οι παίκτες είχαν έρθει στο Τσουγκ με τις συζύγους τους (Καζιμτζάνοφ, Λέκο, Ρατζάμποφ), τις φιλενάδες τους (Γκίρι, Νακαμούρα), τους βοηθούς-αναλυτές τους (Καριάκιν, Πονομαρίοφ, Καρουάνα, Κάμσκι, Μαμεντιάροφ), αλλά και μόνοι τους (Τοπάλοφ, Μοροζέβιτς)!

Ο χρόνος σκέψης για κάθε παίκτη ήταν 2 ώρες για τις πρώτες 40 κινήσεις, 1 ώρα για τις επόμενες 20 και 15 λεπτά για την ολοκλήρωση της παρτίδας, με προστιθέμενο χρόνο 30 δευτερολέπτων από την 61 κίνηση και μετά.

Ο χώρος των αγώνων ήταν η αίθουσα συνεδρίων του Swiss Ever, ενός πολύ καλού ξενοδοχείου 4 αστέρων που βρισκόταν στο Χαμ, στις όχθες της λίμνης Τσουγκ και σε απόσταση 10 λεπτών με το αυτοκίνητο από τη πόλη του Τσουγκ, και όπου έμειναν και όλοι οι συμμετέχοντες.

Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε στις 17 Απριλίου, με τη παρουσία του Προέδρου της FIDE Κιρσάν Ιλιουμτζινοφ, εκπροσώπων του καντονιού του Τσουγκ, των χορηγών και άλλων επισήμων.

Ο πρώτος γύρος ξεκίνησε στις 18 Απριλίου στις 2 το μεσημέρι τοπική ώρα, με τον πρόεδρο της FIDE να κάνει εθιμοτυπικά τη πρώτη κίνηση στη παρτίδα Καρουάνα – Ρατζάμποφ.

Ο Τοπάλοφ έκανε πραγματικό «περίπατο» στο τουρνουά, κατακτώντας πολύ άνετα τη πρώτη θέση, με 8 βαθμούς στους 11 αγώνες, αήττητος, σημειώνοντας 5 νίκες και 6 ισοπαλίες και κερδίζοντας 22 πόντους ΕΛΟ, γεγονός εντυπωσιακό για τέτοιας δυναμικότητας τουρνουά!

Πραγματικά δεν κινδύνευσε σε καμία παρτίδα του, -με εξαίρεση το παιχνίδι με τον Πονομαρίοφ, όπου έκανε ισοπαλία σε ελαφρά χειρότερη θέση-, και θύμιζε τον παλιό καλό Τοπάλοφ. Πέρασε μόνος επικεφαλής στον όγδοο γύρο κερδίζοντας τον Μοροζέβιτς και σημείωσε δύο πειστικές νίκες στους δύο τελευταίους γύρους με τους Καρουάνα και Καριάκιν, που διεκδικούσαν και αυτοί τη πρώτη θέση στο τουρνουά.

Σπουδαία εμφάνιση πραγματοποίησε και ο Χικάρου Νακαμούρα, παίρνοντας τη δεύτερη θέση με 6.5 βαθμούς, σημειώνοντας 3 νίκες, 7 ισοπαλίες και χάνοντας μόνο από τον Τοπάλοφ.

Τη τρίτη θέση πήρε ο Ρουσλάν Πονομαρίοφ με 6 βαθμούς, έχοντας 2 νίκες, 8 ισοπαλίες και χάνοντας μόνο από τον Ρατζάμποφ στον 9ο γύρο.

Μαζί του ισοβάθμισε και ο Φαμπιάνο Καρουάνα, έχοντας 3 νίκες, 6 ισοπαλίες και 2 ήττες, αλλά χειρότερο κριτήριο ισοβαθμίας, αφού έχασε στον μεταξύ τους αγώνα.

Στη 5^η θέση βρέθηκε ο Γκάτα Κάμσκι με 5.5 βαθμούς, έχοντας 3 νίκες, 5 ισοπαλίες και 3 ήττες, ενώ στην 6^η θέση με τους ίδιους βαθμούς και τα ίδια αποτελέσματα, αλλά χάνοντας στο μεταξύ τους παιχνίδι, ήταν ο Αλεξάντερ Μοροζέβιτς. Ο Ρώσος έπαιξε εντυπωσιακά στο ξεκίνημα του τουρνουά και βρισκόταν στη κορυφή της βαθμολογίας, αλλά στη συνέχεια οι τρεις συνεχόμενες ήττες του στον 7ο, 8ο και 9ο γύρο τον απομάκρυναν από τη κορυφή. Ο ίδιος δήλωσε ότι έπαιξε άρρωστος στους γύρους αυτούς.

Στις θέσεις 7^η, 8^η και 9^η τερμάτισαν με τη σειρά και με 5 βαθμούς οι Σεργκέι Καριάκιν, που πέτυχε 1 νίκη, 8 ισοπαλίες και 2 ήττες, ο Άνις Γκίρι, που είχε 10 ισοπαλίες και 1 ήττα και ο Πίτερ Λέκο με τα ίδια αποτελέσματα αλλά χειρότερο συντελεστή ισοβαθμίας Σόνενμπορν-Μπέργκερ. Τα μεταξύ τους αποτελέσματα ήταν τρεις ισοπαλίες.

Τέλος στις τρεις τελευταίες θέσεις τερμάτισαν με τη σειρά και με 4.5 βαθμούς οι Τιμούρ Ρατζάμποφ 10^{ος} με 1 νίκη, 7 ισοπαλίες και 3 ήττες, Ρουστάμ Καζιμτζάνοφ 11^{ος} με τα ίδια αποτελέσματα αλλά

χειρότερο συντελεστή Σόνενμπορν-Μπέργκερ και ο Σακριγιάρ Μαμεντιάροφ τελευταίος, με 9 ισοπαλίες και 2 ήττες.

Παρά τον μεγάλο αριθμό ισοπαλιών – συνολικά σημειώθηκαν 22 νίκες (17 με τα λευκά και 5 με τα μαύρα) και 44 ισοπαλίες , δηλ. το ποσοστό των νικών έφτασε το 33% - τα παιχνίδια ήταν μαχητικώτατα και διαρκούσαν πολλές κινήσεις. Το παιχνίδι με τις λιγότερες κινήσεις ήταν η παρτίδα Γκίρι-Ρατζάμποφ του 3ου γύρου (ισοπαλία), όπου παίχτηκαν 19 κινήσεις ενώ το παιχνίδι με τις περισσότερες κινήσεις ήταν η παρτίδα Καριάκιν-Νακαμούρα του 1ου γύρου (ισοπαλία), όπου παίχτηκαν 107 κινήσεις!

Στον τρίτο και τον τέταρτο γύρο όλες οι παρτίδες έληξαν ισοπαλίες! Παρότι στη Προκήρυξη του τουρνουά υπήρχε ο κανονισμός για πλήρη απαγόρευση της πρότασης ισοπαλίας μεταξύ των παικτών (Κανόνας της Σόφιας), εντούτοις οι παίκτες δεν είχαν κανένα πρόβλημα να κάνουν ισοπαλίες με τους υπόλοιπους αποδεκτούς τρόπους που αναφέρονται στη Προκήρυξη, δηλαδή με τη τριπλή επανάληψη, με τον κανόνα των 50 κινήσεων και με θεωρητικά ισόπαλη θέση, πέραν βέβαια από το πατ και τη νεκρή θέση.

Στη διάρκεια της πρώτης κενής μέρας οι χορηγοί διοργάνωσαν μια κρουαζιέρα στην ομώνυμη λίμνη Τσουγκ, όπου συμμετείχαν και αρκετοί παίκτες, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε μια επίσκεψη στη πανέμορφη και ιστορική πόλη της Λουκέρνης, που απέχει μισή ώρα με το τραίνο από το Τσουγκ.

Το επίπεδο του τουρνουά, οργανωτικά, κυμάνθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα και όλοι οι συμμετέχοντες έμειναν απόλυτα ευχαριστημένοι από το δεκαπενθήμερο που πέρασαν στην Ελβετία!

Με μεγάλο ενδιαφέρον αναμένεται η διεξαγωγή του 4ου Γκραν Πρι της FIDE, του οποίου η έδρα δεν θα είναι πλέον η Μαδρίτη (όπως είχε προγραμματιστεί αλλά ματαιώθηκε), με προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης την 21^η Μαΐου.

ΕΙΔΙΚΕΣ e-ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ»

ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΣΑΙΤ ΤΗΣ ΕΣΟ:

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΩΝ

Λονδίνο, Μάρτιος – Απρίλιος 2013
(30 σελίδες Α4, 56 παρτίδες, 41 έγχρωμες φωτό,
45 διαγράμματα, πίνακες με στατιστικά στοιχεία)

ΜΠΟΥΛΕΤΙΝ: **Το σουπερ-τουρνουά ΤΑΤΑ ΣΤΙΛ**, Βαϊκ
Αν Ξε, 12-27/1/2013 (21 σελίδες)

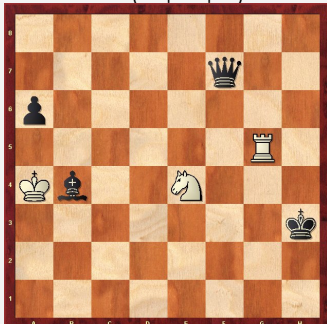
ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ (Μαΐος 2013):

ΤΟ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΜΝΗΜΗΣ ΑΛΙΞΙΝ
Παρίσι / Αγία Πετρούπολη, Απρίλιος-Μαΐος 2013

ΤΟ 3^ο GRAND PRIX ΤΗΣ FIDE
Τσουγκ - Ελβετία, Απρίλιος 2013

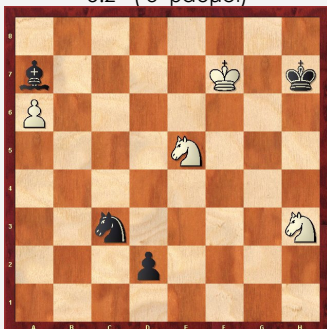
Σε όλες τις θέσεις, την κίνηση έχουν τα λευκά

5.1 (2 βαθμοί)

Ισοπαλία

5.2 (3 βαθμοί)

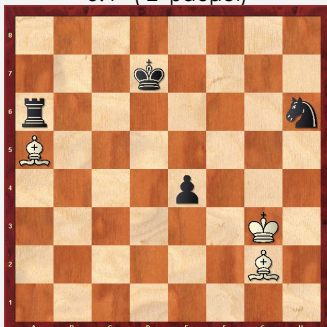
Ισοπαλία

5.3 (3 βαθμοί)

Ισοπαλία

5.4 (2 βαθμοί)

Ισοπαλία

Διαγωνισμός λύσης Σπουδών

Στην αριστερή στήλη παρουσιάζονται οι 4 σπουδές του Μαΐου. Υπενθυμίζουμε, ότι κάθε μήνα, δημοσιεύονται 4 σπουδές, με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας.

Οι λύσεις των 4 σπουδών του τεύχους 4, (μετά την αναφορά στον συνθέτη και το έτος της):
4.1 Α. Κουζνέτσοβ, 1960

1.α6! Ρχα6 2.Πχβ4 ε3 3.β7 Πδ8! 4.Ργ1! ε2 5.β8=Ι! Ρα7 6.Ιγ6 Ρα6 7.Ιβ8 Πχβ8 8.Πα4 Ρβ5 9.Πα5 Ρχα5 =

4.2 Χάσεκ, 1937

1.Ρβ1! Ρη7 (1. ...Πθ8 2.Πζ8!! Πχζ8 3.Ργ1 Πθ8 4.Ρδ1 Ρη6 5.Ρε2) 2.Πθ6!! Ρχθ6 3.Ργ1 Ρη6 4.Ρδ1 Πθ8 5.Ρε1 Πθ1 6.Ρε2 = (6. ...Πθ2 7.Ρζ1 Ρη5 8.Ρη1 Πη2 9.Ρη2 Ρθ4 10.Ρη1!)

4.3 Ν. Γκριγκόριεβ, 1930

1.ζ6 εζ6! 2.δ5 εδ5 3.Ρη4 γ3 4.Ρζ5 γ2 5.Ρε6! γ1=Β 6.Ρζ7 Βγ2 (β1) 7.η7 Ρχθ7 8.η8=Β Ρθ6 9.Βη7 Ρθ5 10.Βθ8 Ρη4 11.Βθ3 Ρζ4 12.Βζ3 Ρε5 13.Βζ6 Ρε4 14.Βη6 +-

4.4 Μάτισον, 1927

1.Ρδ2 Ιγ1! 2.Πβ5 Ρα2 3.Πα5 Ρβ3 4.Πζ5! Αδ6(γ7) 5.Πζ3 Ρβ2 6.Πζ2! Αβ4 7.Ρε3 Αγ5 8.Ρδ2 Αζ2 =

... πριν 64 χρόνια: 13^ο πρωτάθλημα Γερμανίας

Απο τις 2 έως τις 15 Μαΐου του 1949, έγινε στο Bad Pyrmont, το 13ο πρωτάθλημα Γερμανίας, με 36 παίκτες (ελβετικό σύστημα, 12 γύροι).

Συμμετείχαν πολλοί βετεράνοι και ανερχόμενοι παίκτες, όπως οι Χάινικε, Μπρίνγκμαν, Κουρτ Ρίχτερ, Πωλ και Λότταρ Σμιτ, Ούντσκερ, κ.ά.

Πρωταθλητής, με 10,5 βαθμούς, -για 4^η και τελευταία φορά- αναδείχθηκε ο 60χρονος Εφिम Μπογκολιούμποβ.

Ουκρανικής καταγωγής, πήρε την γερμανική υπηκοότητα το 1929. Σπούδασε θεολογία και γεωπονία πριν ασχοληθεί επαγγελματικά με το σκάκι.

Όσο ήταν Σοβιετικός πολίτης, αναδείχθηκε δύο φορές πρωταθλητής ΕΣΣΔ (1924 και 1925), έχοντας αναδειχθεί και πρωταθλητής Γερμανίας, στο ανοικτό πρωτάθλημα του 1925!

Μετά την πρωτιά του στο τουρνουά του Βερολίνου, το 1926, δεν επέστρεψε στην ΕΣΣΔ, και χαρακτηρίστηκε ως προδότης. Τελικά αποκαταστάθηκε 25 χρόνια μετά τον θάνατό του.

Το 1929 και το 1934 έπαιξε δύο ματς για τον παγκόσμιο τίτλο με τον Αλιέβιν, χάνοντας καθαρά και τα δύο.

Στην 3^η θέση, με 8,5 β. ήταν ο 21χρονος Λότταρ Σμιτ, που δέκα χρόνια αργότερα απέκτησε τους τίτλους του ΜΔΜ και ΜΔΜ δια αλληλογραφίας, ενώ ήταν από τους πλέον αποδεκτούς διεθνείς διαιτητές σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων και ως επικεφαλής στο ματς Φίσερ-Σπάσσκου του 1972. Συμμετείχε με την εθνική Γερμανίας σε 11 Ολυμπιάδες, από το 1950 έως το 1974. Εκτιμάται ότι κατέχει τη μεγαλύτερη ιδιωτική συλλογή σκακιστικών βιβλίων, παγκοσμίως.

Την 8^η θέση κατέλαβε ο 33χρονος Πωλ Σμιτ (1916-84), γεννημένος στην Εσθονία και συνομήλικος του Κέρες, με τον οποίο είχε παίξει ένα ματς το 1936 (+3 =1 -3). Το 1938 εγκαταστάθηκε στη Γερμανία και το 1952 μετανάστευσε στις ΗΠΑ, μη συμμετέχοντας πλέον σε αγώνες.

17^{ος} ήταν ο Φρίντριχ Ζέμις (1896-1975), γνωστός για τις ομώνυμες βαριάντες σε πληθώρα ανοιγμάτων. Την δεκαετία του '20 είχε κάποιες επιτυχίες σε μεγάλα τουρνουά. Προς το τέλος της καριέρας του, σε διαρκή αναζήτηση της κάθε πιθανής βαριάντας, δεν μπορούσε να αποφύγει τις υπερβολικές πιέσεις χρόνου,

μάλιστα στο τουρνουά του Λινκόπινγκ, το 1969, έχασε και τις 13 παρτίδες από πτώση σημαίας!

Ο Κουρτ Ρίχτερ (1900-69) βρέθηκε στην 25^η θέση, με 6 βαθμούς. Γνωστός από τις ομώνυμες βαριάντες ανοιγμάτων και για το συγγραφικό του έργο, κάποια από τα βιβλία του, που αφορούν κυρίως τακτικά θέματα και συνδυασμούς, μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες. Το βιβλίο του «Συνδυασμοί» έχει 10 εκδόσεις στη Γερμανία.

Ακολουθεί η μοναδική ήττα του πρωταθλητή.

Bogoljubow, Efim - Schmid, Lothar [C47]

GER-ch 13th, Bad Pyrmont (8), 09.05.1949

1.e4 e5 2.Nf3 Nc6 3.Nc3 Nf6 4.d4 exd4 5.Nxd4 Nxe4 6.Nxc6 Nxc3 7.Nxd8 Nxd1 8.Nxf7 Nxf2 9.Nxh8 Nxh1 10.Bd3 Bc5 11.Bxh7 Nf2 12.Bf4 d6 13.Bg6+ Kf8 14.Bg3 Ng4 = 15.Nf7?! Ne3 16.Kd2 Bf5 17.Ng5? -+ Bxg6 18.Ne6+ Ke7 19.Nxc5 Nxc2 20.Bh4+ Ke8 21.Ne6 Kd7 22.Nf4 Nxa1 23.Nxg6 Re8 24.Bf2 Nc2 25.Nf4 Nb4 0-1

Έγιναν ...

Στον Προκριματικό Όμιλο Α' Εθνικής της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης πρωταθλήτρια αναδείχθηκε η ομάδα του **ΟΜΙΛΟΥ ΦΙΛΩΝ ΣΚΑΚΙΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ**.

Έτσι στο Πρωτάθλημα Α' Εθνικής που θα διεξαχθεί από 2 έως 7 Ιουλίου στο Ρίο Αχαΐας η Καβάλα θα εκπροσωπηθεί με 2 ομάδες, το Σ.Ο. ΚΑΒΑΛΑΣ και τον Ο.Φ.Σ. ΚΑΒΑΛΑΣ.

Στον Όμιλο Β' Εθνικής Α.Μ.Θ. πρωταθλήτρια αναδείχθηκε η ομάδα του **ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ** και το 2014 θα αγωνίζεται στον ΠΟΑ'.

Στο πρωτάθλημα **Ισραήλ**, νικητής αναδείχθηκε ο 22χρονος Ταμίν **Νάμπατο** με 6,5/9. Στη 2^η-4^η θέση ήταν οι Σμίριν, Μιχαλέβσκι και Αβρούχ (με 6 β.), ενώ στην 5^η κατετάγη ο γνωστός μας Πρόστνυ (σκακιστής του Σ.Ο. Ηρακλείου)

Στο παγκόσμιο πρωτάθλημα ερασιτεχνών που έγινε στο **Ιάσιο** της Ρουμανίας (22-30/4, ελβετικό 9 γύρων, 203 παίκτες) νικητής αναδείχθηκε ο Ρουμάνος Λ. Βρέντσιαν, με 8 β. σε ισοβαθμία με τον Aron Teh Eu Wen (Μαλαισία). Η

μοναδική ελληνική συμμετοχή ήταν ο Ιωάννης Κλητοράκης.

Στο 13^ο διεθνές όπεν της **Μπανκόκ** - Ταϊλάνδη (14-21/4, 202 παίκτες, ελβετικό 9 γύρων, με περισσότερους από 35 ΔΜ και ΜΔΜ), νικητής ήταν ο Αυστραλός Ζάο, με 7,5/9. 11^{ος} ο Σορτ με 6,5.

Ολοκληρώθηκε, τις πρώτες πρωινές ώρες (Ελλάδος) της 2ας Μαΐου, το 48^ο διεθνές τουρνουά –κατηγορίας ΧVΙΙΙ-εις μνήμη Καπαμπλάνκα, που διεξάγεται στην **Αβάνα** (6 παίκτες, πουλ διπλών συναντήσεων). Νικητής ο Ουγγρος **Αλμασι**, με 6,5 β.

Στο ταυτόχρονο διεθνές **όπεν**, (9 γύροι, 114 συμμετοχές, σχεδόν όλοι διεθνοτιπλούχοι, ΦΜ, ΔΜ, ΜΔΜ!), 1^{ος} ήταν ο **Obregon Rivero Juan Carlos**.

Γίνονται ...

Με τη συμμετοχή 14 ομάδων διεξάγεται το ομαδικό πρωτάθλημα βετεράνων Απικής. Οι συναντήσεις γίνονται σε 3 σκακιέρες και συμμετέχουν οι ομάδες: ΣΜΑΟ Καισαριανής, Πειραιϊκός, Πανελλήνιος, ΣΟ Παγκρατίου, ΣΟ Ικαρίας, ΕΑΟ Φυσιολάτρης Α' και Β', Α.Σ. Παπάγου, ΣΟ Αμπελοκήπων, ΣΟ Περιστερίου, ΣΟ Ν.

Φιλαδέλφειας, ΑΟ Λεοντείου, ΠΚΕ ΑΤΕ και Ενωση Αρμενίων Αθλητών.

Το 1^ο όπεν διεθνές τουρνουά,

με την επωνυμία «Παλιά Πρωτεύουσα» διεξάγεται στο **Βέλικο Τάρνοβο** της Βουλγαρίας (ελβετικό, 9 γύρων, 100 συμμετοχές, 15 διεθνοτιπλούχοι). Συμμετέχουν και 6 Έλληνες (ο μόνος που ξεκίνησε με νίκη, ήταν ο Γαζής). Οι αγώνες ολοκληρώνονται στις 6 Μαΐου.

Θα γίνουν ...

Πληθώρα τουρνουά την 2^η εβδομάδα του Πάσχα, σε πολλές περιοχές της Ελλάδας. Έτσι, οι φίλοι του σκακιού έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε κάποιο από αυτά.

Το **5^ο διεθνές τουρνουά «Μέγας Αλέξανδρος»** θα διεξαχθεί στο Πόρτο Καρράς, στο Ν. Μαρμαρά της Χαλκιδικής, από 7 έως 12 Μαΐου. Πληροφορίες στην: <http://gamesfestival.chessdom.com/international-open-alexander-the-great-2013>

Στον ίδιο τόπο, θα γίνει και το

Παγκόσμιο Σχολικό πρωτάθλημα, από 6 έως 15 Μαΐου. Πληροφορίες στην: <http://gamesfestival.chessdom.com/world-school-chess-championships-2013>

Το **6^ο εαρινό τουρνουά των συλλόγων της Τριανδρίας** θα διεξαχθεί -σε δύο γκρουπ δυναμικότητας- στη Θεσσαλονίκη, από 7 έως και 12 Μαΐου. Έως σήμερα έχουν δηλώσει συμμετοχή 180 σκακιστές και σκακίστριες, 11 εκ των οποίων, ξένοι. Πληροφορίες στην: www.pat.gr

8ο Όπεν ΣΟ Ηρακλείου Ηράκλειο Κρήτης, ελβετικό 7 γύρων, 6-11/5

3ο Πασχαλινό Τουρνουά Ε.ΣΚ.Α., Δελφοί, ελβετικό 7 γύρων, 7-12/5

1ο Ανοιξιότικο Τουρνουά Νίκαιας Θηβών 245, Νίκαια, ελβετικό 7 γύρων, 7-12/5

Μικρά & σκόρπια

Γεννήθηκαν τον Μάιο (ημέρα / έτος):

1/1953: Ιωσήφ Ντόρφμαν
3/1941: Νονα Γκαπριντασβίλι
5/1963: Ρούντολφ Σπίλμαν /1911: Αντορ Λιλιένταλ
10/1928: Λόταρ Σμιντ
11/1924: Λούντεκ Πάχμαν
12/1961: Ιγκ. Μπονταρέβσκυ
17/1836: Βίλχελμ Στάινιτς
20/1901: Μαξ Ούβε
23/1951: Ανατόλυ Κάρποβ
24/1968: Κρουμ Γκεοργκίεβ
28/1889: Ρίτσαρντ Ρέτι

Στις 7 Μαΐου 1960, ο **Ταλ** αναδεικνύεται ο νέος παγκοσμ. Πρωταθλητής, νικώντας τον **Μποτβίνικ**. Ένα χρόνο αργότερα (στις 12/5) ο Μποτβίνικ ανακτά τον τίτλο.

Στις 11/5/1951, ο **Μποτβίνικ**, με το 12-12 στο ματς με τον **Μπρονστάιν**, διατηρεί τον τίτλο του Π.Π.

Στις 11/5/1997, ο Η/Υ **Deep Blue** νικά τον **Κασπάροβ**, με 3,5-2,5.

Στις 13/5/1954, ο **Μποτβίνικ**, μετά το 12-12 του ματς με τον **Σμύσλοβ**, διατηρεί τον τίτλο του.

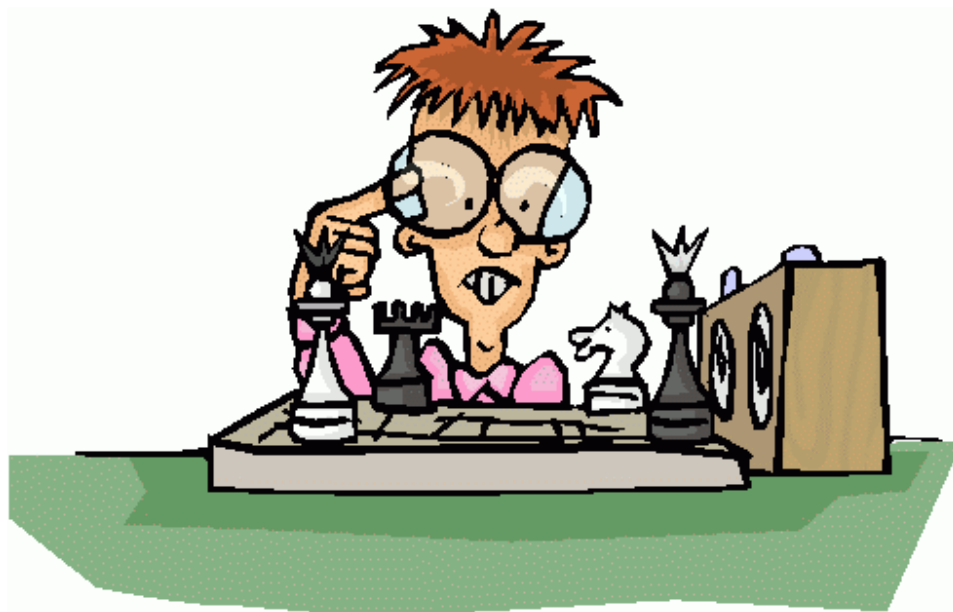
Στις 17/5/1948 ο **Μποτβίνικ** αναδεικνύεται για πρώτη φορά Π.Π.

Στις 20/5/1963, ο **Πετροσιάν** αναδεικνύεται Π.Π., νικώντας τον **Μποτβίνικ**, και στις 29/5/1966 νικά τον **Σπάσσκυ** διατηρώντας τον τίτλο του.

Στις 25/5/1969, ο **Σπάσσκυ** νικά τον **Πετροσιάν** και γίνεται ο νέος πρωταθλητής κόσμου.

Στις 26/5/1894, ο **Εμμ. Λάσκερ** νικά τον **Στάινιτς** για τον τίτλο του πρωταθλητή κόσμου.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ

του
ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΑΚΟΥ
Συγγραφέα & Προπονητή

Κείμενο διάλεξης με θέμα
«Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ»
που δόθηκε στις 19 Μαρτίου 2013
στην Αθήνα,
στα πλαίσια των επιμορφωτικών
εκδηλώσεων
της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών.

Εκτιμούμε ότι το πολύ ενδιαφέρον κείμενο –
που λόγω της μεγάλης έκτασής του, θα
δημοσιευθεί σε συνέχειες- του κ.
Παναγάκου θα αποτελέσει την αφετηρία
ενός γόνιμου διαλόγου για το συγκεκριμένο
θέμα.

Προσκαλούμε λοιπόν και άλλους
προπονητές ή εκπαιδευτικούς-σκακιστές
που έχουν σχετικές εμπειρίες να
συμμετάσχουν σ' αυτόν με τις απόψεις και
τις εργασίες τους.

**"Χίλιες φορές καλύτερα να αποτύχεις
να φτάσεις τ' άστρα
παρά απλά να τα κοιτάς"**

Προκαταβολικά θα ήθελα να επισημάνω
ότι, όσο κι αν φαίνεται περιεργό, δεν είμαι
ειδικός, με την έννοια του ειδικού
επιστήμονος, για το θέμα το οποίο θα
αναπτύξω. Έχω, βέβαια, ασχοληθεί
συστηματικά, όσο μου ήταν δυνατόν με το
σκάκι και την εκπαιδευτική του αξία, θα
έλεγα από τότε που, μικρό παιδί, ακόμα,
γνώρισα το μαγικό κόσμο των άσπρων και
μαύρων τετραγώνων.

Έρχομαι τώρα στο θέμα μας, το οποίο θα
αναπτύξω σε πέντε κεφάλαια.

Α'. Βιωματικές Εμπειρίες, δηλαδή, πώς οι
βιωματικές εμπειρίες με οδήγησαν να
αντιληφθώ την εξαιρετική επίδραση που
μπορεί να έχει το σκάκι στην
προσωπικότητα και την πνευματική
καλλιέργεια των παιδιών.

Β'. Ο Ορισμός του σκακιού, δηλαδή, τι
ακριβώς είναι το σκάκι και ποιά είναι η
φύση του.

**Γ'. Αποτελέσματα διεθνών ερευνών που
τεκμηριώνουν την εκπαιδευτική αξία του
σκακιού.**

Δ'. Η διαπαιδαγώγηση στην πράξη,
δηλαδή, παρουσίαση παραδειγμάτων
διαπαιδαγωγήσεως μέσα από τα
μαθήματα σκακιού.

Ε'. Τρέχουσα κατάσταση, δηλαδή, ποιά
είναι η τρέχουσα κατάσταση, από
απόψεως συμμετοχής του σκακιού στην
εκπαίδευση, τόσο στην Ελλάδα, όσο και
στον υπόλοιπο κόσμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Όταν πριν από αρκετά χρόνια
έδινε ο γιος μου Πανελλαδικές εξετάσεις για
την εισαγωγή του στο Πολυτεχνείο, τον είδα
μία ημέρα, παραμονή εξετάσεων, να λύνει
σκακιστικά προβλήματα. Παράξενο τω όντι,
αλλά το πιο παράξενο ήταν το περιεχόμενο
της απάντησης που πήρα όταν τον
παρατήρησα γι' αυτό: «Μπαμπά, μου
οργανώνει τη σκέψη και μπορώ να σκεφτώ
καλύτερα. Ξυπνάει το μυαλό μου».

Την ίδια περίπου απάντηση πήρα
μετά από λίγα χρόνια, από την κόρη μου,
φοιτήτρια τότε στο Φυσικό Αθηνών, όταν
παραμονή εξεταστικής την είδα να λύνει κι
αυτή ασκήσεις σκακιού: «Μπαμπά, μου
ανασυγκροτεί τη σκέψη».

Αυτά, αλλά και κάποια άλλα
παρόμοια περιστατικά με προέτρεψαν από
τη δεκαετία του 2000 να διεξάγω μια έρευνα
για να δω αν συμβαδίζουν η απόδοση στο
σκάκι με την απόδοση στο σχολείο. Έτσι
διαπίστωσα ότι σε ένα σύνολο περίπου
πενήντα εξαιρετικών σκακιστών μαθητών
μου που εξέτασα και οι οποίοι είχαν
διάφορες διακρίσεις σε σκακιστικούς
αγώνες, σχεδόν όλοι τους ήσαν είτε
σημαιοφόροι είτε παραστάτες στο
Δημοτικό, στο Γυμνάσιο ή στο Λύκειο.

Βέβαια τέτοια φαινόμενα δεν είχα
διαπιστώσει ο ίδιος στον εαυτό μου, γιατί
όταν ήμουν παιδί δεν είχα ποτέ μελετήσει
σκάκι από κάποιο βιβλίο. Ούτε που
φантаζόμουν ότι θα μπορούσε να υπάρξει

τέτοιο πράγμα. Αυτό που η ασημαντότητά μου είχε διαπιστώσει από μόνη της, από το Γυμνάσιο, ακόμα, ήταν ότι το σκάκι με είχε διδάξει μαθήματα ζωής. Να εξετάζω καλά κάθε ενδεχόμενο σε κάθε κατάσταση που αντιμετώπιζα. Πως δεν έχει νόημα να ψεύδεται κανείς, αφού, αν εξετάσει όλα τα ενδεχόμενα θα δει ότι δεν υπάρχει περίπτωση το ψεύδος να μην αποκαλυφθεί! Θα αποκαλυφθεί, αργά ή γρήγορα. Και πάρα πολλά άλλα, τόσο, που από έφηβος είχα πάρει απόφαση ότι, όταν κάποτε θα κάνω παιδιά, να χρησιμοποιήσω το σκάκι ως βοήθημα για να τα διαπαιδαγωγήσω σωστά. Στην απόφαση αυτή οφείλεται το γεγονός ότι, αφού ξεκίνησα την ιστορία αυτή με το γιο μου, από την Α' Δημοτικού, όταν πήγε στην Τρίτη τάξη, σκέφτηκα ότι το σπορστάσιο αυτό που είχα στα χέρια μου δεν ήταν δίκαιο να το χρησιμοποιήσω, μόνο, για τα δικά μου παιδιά, αλλά θα έπρεπε να το δωρίσω και στην πατρίδα μου, στα παιδιά της. Έτσι έκανα την πρόταση στο Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του 3ου Δημοτικού Σχολείου Πατάγου και ήμουν, όντως, από το 1983 ο πρώτος Δάσκαλος Σκακιού σε σχολείο στην Ελλάδα. Κι αυτό, όχι για να βγάλω πρωταθλητές, αφού ούτε εγώ ο ίδιος είχα καμιά τέτοια ιδιότητα, δεδομένου ότι ούτε Δελτίο Αθλητού δεν είχα βγάλει ακόμα. Δηλαδή ενώ δεν ήμουν σκακιστής επίσημα και δεν είχα εγγραφεί ούτε σε κάποιο σκακιστικό σωματείο, δίδασκα σκάκι με μοναδικό σκοπό τη διαπαιδαγωγή των παιδιών, να τους προσφέρω ό,τι ήταν δυνατόν να προσφέρει το σκάκι ως εφόδιο στη ζωή.

Έκτοτε, υπήρξαν πάμπολλα περιστατικά που ήλθαν να προστεθούν και να ενισχύσουν τις βιωματικές ενδείξεις που είχα, ότι το σκάκι καλλιεργεί σε πολύ μεγάλο βαθμό την προσωπικότητα και το πνεύμα των παιδιών. Την τελευταία, μάλιστα, σχετική εμπειρία την είχα πρόσφατα. Στις 14 Μαρτίου 2013, κατά τη διάρκεια ενός ιδιαίτερου μαθήματος το οποίο είχα σε ένα μαθητή Α' Γυμνασίου τον Παναγιώτη, με τον οποίο κάνουμε για δεύτερη χρονιά σκάκι, με ενημέρωσε η μητέρα του ότι οι βαθμοί του Α' τριμήνου που πήρε ο Παναγιώτης ήταν σχεδόν όλοι 20άρια. Φυσικά αυτό δεν ήταν έκπληξη για μένα, ήταν αναμενόμενο. Αυτό, όμως, το οποίο πράγματι με εξέπληξε ήταν το γεγονός ότι, όπως μου είπε η μητέρα του, ο φυσικός της είπε ότι του είχε κάνει εντύπωση το πόσο καλά δουλεμένο ήταν το μυαλό του Παναγιώτη και ζήτησε να μάθει τι εξωσχολικές δραστηριότητες έχει το παιδί και πως, τότε μόνο μπόρεσε να δώσει εξήγηση γι' αυτό το φαινόμενο, όταν έμαθε για το σκάκι.

Τώρα, είναι η ώρα και δε θα 'χει άδικο να πει κανείς, «καλά είναι όλα αυτά που μας λες, φίλε μου, αλλά δεν μας έπιασε ακόμα, τί επιτέλους είναι αυτό το πράγμα».

Πώς θα καταλάβουμε και τις διεθνείς έρευνες που έχουν γίνει για σκάκι και που θα ακολουθήσουν μετά, αν δεν το προσεγγίσουμε και νοησιολογικά, για να δούμε και ποια είναι η φύση του».

Ας προχωρήσουμε, επομένως, στο σχετικό κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ

Αλήθεια λοιπόν, τι είναι το σκάκι; Είναι μόνο ένα χόμπι; Είναι άθλημα; Ή μήπως κάτι για να περνάμε απλά την ώρα μας; Η αλήθεια είναι ότι το σκάκι είναι όλα αυτά μαζί, μα ακόμα κάτι περισσότερο. Είναι Επιστήμη, είναι Τέχνη, είναι Φιλοσοφία, είναι ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ*. Για ένα αμήτο βέβαια, αυτό δε σημαίνει τίποτα. Για ένα σκακιστή όμως, που έχει ξεφύγει από το στάδιο του αρχάριου και έχει αρχίσει να ανακαλύπτει τη "μαγεία" και τα μυστικά του σκακιού, το σκάκι μετουσιώνεται πραγματικά σε πρωτεύοντα παράγοντα καθορισμού της προσωπικότητάς του - ολοκληρωμένης κατά τεκμήριο - κι αυτό, γιατί η ίδια η σκακιστική θεωρία αποτελεί συγχρόνως και μια ολοκληρωμένη φιλοσοφία, που του διδάσκει τον τρόπο αντιμετώπισης ακόμα και των πιο δύσκολων καταστάσεων, πάντα με βάση τις δικές του ικανότητες, που έχουν καλλιεργηθεί με το σκάκι: φαντασία, οξύνοια, μνήμη, προβλεπτικότητα, παρατηρητικότητα, συγκέντρωση, λογική, τόλμη, αλλά και εγκαρτέρηση, εγκράτεια, σύνεση, κριτική σκέψη, υπομονή, αυτοέλεγχος, αντιμετώπιση της απογοήτευσης, ευγένεια, ευγενή άμιλλα σεβασμό προς τους άλλους κ.λ.π.

Το σκάκι είναι μια άσκηση που μπορεί να προσφέρει άπειρες δυνατότητες στο μυαλό. Αναπτύσσει νοητικές ικανότητες που χρησιμοποιούνται σε όλη τη ζωή: συγκέντρωση, κριτική σκέψη, αφηρημένη λογική, επίλυση προβλημάτων, αναγνώριση προτύπων, στρατηγικό σχεδιασμό, δημιουργικότητα, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση, για να

αναφέρουμε μερικά, μόνο, ακόμη. Σου μαθαίνει όχι απλά ποια είναι η λύση για ένα πρόβλημα, αλλά πέραν αυτού σου διδάσκει πώς να λύνεις κάθε πρόβλημα. Με άλλα λόγια σε μαθαίνει να σκέφτεσαι! Με το σκάκι μαθαίνουμε πώς να αναλύουμε μια κατάσταση, εστιάζοντας σε σημαντικούς παράγοντες και χωρίς να επηρεαζόμαστε από άλλους που δεν έχουν αξία. Μαθαίνουμε να επινοούμε δημιουργικές λύσεις και να θέτουμε ένα σχέδιο σε δράση. Επιπλέον το σκάκι γυμνάζει και καλλιεργεί τις ψυχικές μας δυνάμεις.

Ακόμα το σκάκι βελτιώνει τις ικανότητες των μαθητών στην επίλυση μαθηματικών προβλημάτων, καλλιεργεί τις δεξιότητες κατανόησης του γραπτού λόγου, αλλά δημιουργεί και αυξημένη αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση.

Αλλά ας τα πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά...

Πρώτα απ' όλα είναι ένα **ΠΑΙΧΝΙΔΙ**.

Ένα επιτραπέζιο παιχνίδι για δύο παίκτες, το οποίο βασίζεται αποκλειστικά στην τακτική και τη στρατηγική και αποκλείει τον παράγοντα «τύχη». Παιζεται σε τετράγωνο άβακα, που λέγεται σκακιέρα, επί της οποίας οι παίκτες, καθισμένοι αντικριστά, μετακινούν, ο ένας τους 16 λευκούς πεσσούς (σκακιστικά κομμάτια) του παιχνιδιού και ο άλλος τους 16 μαύρους, σε εναλλάξ κινήσεις, μία προς μία, με βάση τους κανονισμούς του παιχνιδιού. Ο σκοπός κάθε παίχτη είναι η επίτευξη ματ στον αντίπαλο βασιλιά. Αυτό συμβαίνει όταν ο βασιλιάς απειλείται (αυτό ονομάζεται σαχ ή ρουά) και δεν υπάρχει νόμιμη κίνηση διάσωσης.

Το σκάκι δεν απαιτεί σωματική προσπάθεια από τον παίκτη και γι' αυτό είναι κατάλληλο για ανθρώπους όλων των ηλικιών, ενώ μπορούν να το απολαύσουν άτομα κάθε ηλικίας, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης ή φύλου. Επειδή, μάλιστα, κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού ενεργοποιούνται η προσοχή, η μνήμη, η κρίση, η λογική και πολλές άλλες πτυχές της νόησης, αποτελεί την ιδανική πνευματική άσκηση για τον καθένα.

Επιπλέον, το σκάκι παρέχει στο άτομο τη δυνατότητα να δημιουργήσει ένα ευρύ δίκτυο κοινωνικών επαφών, να γνωρίσει ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών και «κουλτούρας» και, με αυτόν τον τρόπο, να κατανοεί και να σεβεται κάθε άτομο, φυλή, λαό και έθνος και, γενικά, τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ως εκ τούτου, το σκάκι μπορεί να δημιουργήσει ή να ενισχύσει τη φιλία και τις διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, ιδιαίτερα των νέων, και, το κυριότερο, όλα αυτά τα επιτυγχάνει με τρόπο ευχάριστο, αφού, πάνω απ' όλα, το

σκάκι δεν παύει ποτέ να είναι αναψυχή και διασκέδαση.

Σήμερα το σκάκι χαρακτηρίζεται από τους περισσότερους ανθρώπους ως «ο βασιλιάς των παιγνιδιών» το δυσκολότερο, το επιστημονικότερο και, για μερικούς, το ωραιότερο παιχνίδι που φτιάχτηκε ποτέ.

Το Σκάκι είναι και **ΕΠΙΣΤΗΜΗ**.

Ενώ ξεκίνησε καθαρά ως παιχνίδι, σιγά - σιγά άρχισε να εξετάζεται και να ερευνάται. Όπως και τα μαθηματικά τα οποία ξεκίνησαν κατ' αρχάς καθαρά για πρακτικούς λόγους, η Γεωμετρία, φερεϊπείν, η οποία μπορεί να είχε, κατ' αρχάς, σαν κύριο σκοπό τη μέτρηση της γης, όπως φανερώνει και το όνομά της, αλλά εξελίχθηκε σε πραγματική επιστήμη όταν ξέφυγε από αυτή την λογική, όταν οι αρχαίοι Έλληνες μαθηματικοί εξέτασαν τις αρχές της γεωμετρίας και διερεύνησαν τα θεωρήματά της με καθαρά θεωρητικό τρόπο.

Έτσι, λοιπόν και το σκάκι. Από την εποχή της Αναγέννησης, άρχισε, όπως προείπα, να ερευνάται. Έγιναν κάποιες υποθέσεις και τέθηκαν κάποια ερωτήματα. Πώς είναι δυνατόν να νικήσεις; Τι κινήσεις πρέπει να κάνεις για να κατακτήσεις τη νίκη; Από ποιούς παράγοντες εξαρτάται η καλή κίνηση στο σκάκι; Μπορεί να βρεθεί με λογικές διαδικασίες; Μήπως υπάρχουν κάποιες κανόνες που αν τους βρω και τους εφαρμόσω θα έχω σίγουρη νίκη; Ποιά είναι η σωστή γραμμή την οποία πρέπει να ακολουθήσω για τη νίκη; κ.τ.τ.

Κατ' αυτόν τον τρόπο άρχισε να αναπτύσσεται η θεωρία των ανοιγμάτων, των φινάλε, οι τρόποι εκτίμησης της θέσης, του σωστού σχεδιασμού, η σωστή τεχνική για την επίτευξη ματ σε ορισμένες θέσεις, κ.τ.λ.. Καθιερώθηκαν Αρχές Παιχνιδιού και Κανόνες Ανοιγμάτων, Μέσου, Φινάλε, Τεχνική του Ματ ή της Ισοπαλίας σε διάφορες θέσεις, αρχές, κανόνες και τεχνική που η εφαρμογή τους από τους σκακιστές επιβεβαιώνουν την υπόθεση την οποία περιλαμβάνουν. π.χ. Θα μπορώ πιο εύκολα να επιθετώ, αν εφαρμόσω σωστά τους βασικούς κανόνες ανοιγμάτων, δηλαδή, αν παίξω κατά ένα ορισμένο τρόπο, ή, θα μπορέσω να κάνω πιο εύκολα και πιο γρήγορα ματ, αν χρησιμοποιήσω τη σωστή τεχνική την οποία περιγράφει η θεωρία του συγκεκριμένου φινάλε, κ.ο.κ.

Το Σκάκι είναι και **ΤΕΧΝΗ**.

Ένας από τους πιο σημαντικούς καλλιτέχνες του 20^{ου} αιώνα, ο Γαλλοαμερικανός ζωγράφος Marcel Duchamp (1887-1968), είχε πει το 1952: "Από την επαφή μου με καλλιτέχνες και σκακιστές, διαπίστωσα ότι όλοι οι καλλιτέχνες δεν είναι σκακιστές, όμως όλοι οι σκακιστές είναι καλλιτέχνες".

Και όντως, αυτό είναι αλήθεια, γιατί δεν υπάρχει ίσως κανένα άλλο παιχνίδι, χόμπι ή άθλημα στο οποίο η δημιουργικότητα και η αίσθηση του ωραίου, στοιχεία που υπάρχουν έμφυτα στον άνθρωπο, να βρίσκουν τόσο πρόσφορο έδαφος να εκφραστούν, όσο στο σκάκι, όπου τα δυο αυτά στοιχεία συνεργάζονται στη **δημιουργία πολύπλοκων και περίτεχνων συνδυασμών - καλλιτεχνημάτων** που πολλές φορές δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν από το μεγαλείο ενός αριστουργήματος της ποίησης, της ζωγραφικής ή της αρχιτεκτονικής.

Ο Γερμανός φιλόσοφος και μαθηματικός ΕΜΜΑΝΟΥΕΛ ΛΑΪΚΕΡ (1868 - 1941), παγκόσμιος πρωταθλητής για είκοσι επτά ολόκληρα χρόνια, από το 1894 έως το 1921, παραλληλίζει τα μαθηματικά, τη μουσική και το σκάκι. Όπως ανέφερε: «*Η Μαθηματική σκέψη θεωρείται κατά κανόνα, περισσότερο ή λιγότερο όμοια με το είδος της σκέψης που χρειάζεται στο σκάκι. Και πράγματι στο σκάκι οι Μαθηματικοί υπολογισμοί χρησιμοποιούνται πολύ περισσότερο από ό, τι στα περισσότερα από τα λοιπά παιχνίδια. Αυτό που είναι λιγότερο γνωστό είναι ότι πολύ συχνά οι μαθηματικοί έλκονται έντονα από μουσική...* Ένα παράξενο φαινόμενο που συνδέει τα μαθηματικά, τη μουσική και το σκάκι είναι το γεγονός ότι «παιδιά θαύματα» έχουν υπάρξει μόνο σε αυτούς τους τρεις τομείς. Κι αυτό, γιατί ενώ σε όλες τις άλλες επιστήμες ή τέχνες είναι απαραίτητη η εμπειρία, δηλαδή η κατάλληλη ηλικία, στη μουσική, το σκάκι και στα μαθηματικά η εμπειρία δεν είναι απαραίτητη, δεδομένου ότι στους τρεις αυτούς τομείς ο κυρίαρχος παράγοντας απόδοσης είναι η αισθητική ευαισθησία και η ικανότητα να σκέφτεσαι λογικά. Πώς, αλλιώς, θα μπορούσε ο Μότσαρτ να είχε συνθέσει ένα μενουέτο πριν να γίνει τεσσάρων ετών; Πώς, αλλιώς, θα μπορούσε ο Gauss, πριν γίνει τριών ετών και ενώ δεν είχε ακόμα διδαχθεί γραφή, να διορθώσει μια μακρά πρόσθεση του πατέρα του; Και πώς, αλλιώς, θα μπορούσε ο Ρεσέβσκυ να παίξει σκάκι με δέκα σκακιστές ταυτόχρονα, ενώ ήταν μόλις έξι ετών; Ένας άλλος παράγοντας που έχει σημασία επίσης στις περιπτώσεις αυτές είναι και η φαντασία που είναι απαραίτητη, τόσο στον καλό σκακιστή, όσο και στον μουσικό και τον μαθηματικό. Το ίδιο και η αφηρημένη σκέψη. Είναι πρωταρχικής σημασίας και για τους τρεις τομείς που εξετάζουμε».

Το Σκάκι είναι και **ΑΘΛΗΜΑ**.

Ένα άθλημα στο οποίο το έμφυτο σε όλους τους ανθρώπους ένστικτο της επιθετικότητας, που σε άλλες περιπτώσεις εκφράζεται με το χουλγκανισμό, τη βία και την εγκληματικότητα, στην περίπτωση του σκακιστή, δρα με τη διαδικασία της μεταρσίωσης, η οποία υψιάσεται, όταν ένα ένστικτο μεταστρέφεται και η εκδήλωσή του

διοχετεύεται σε άλλη κατεύθυνση, ευγενέστερη και ανώτερη. Έτσι, κατά τη διάρκεια μιας παρτίδας σκακιού, το ένστικτο της επιθετικότητας μεταστρέφεται και βρίσκει διέξοδο στη διεξαγωγή μιας ειρηνικής μάχης πάνω στη σκακιέρα.

Από την άλλη μεριά, η ευγενική και μέσα από καθορισμένους - πολιτισμένους κανόνες άμιλλα, που χαρακτηρίζει το αγωνιστικό σκάκι, σμιλεύει πάλι το χαρακτήρα και καλλιεργεί το πνεύμα, όσο ίσως καμιά άλλη απασχόληση, χόμπι, ή άθλημα.

Τέλος, το Σκάκι είναι **ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ** και **ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ**.

Όπως συνάγεται αβίαστα από όλα τα παραπάνω, υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους πρέπει να παίζουμε σκάκι. Για τα παιδιά ιδιαίτερα, που αποτελούν το υπ' αριθμόν ένα υποψήφιο θύμα των κινδύνων που τα περιτριγυρίζουν, και ιδίως της μαστιγίας των ναρκωτικών, η ενασχόλησή τους με το σκάκι, δεν θα ήταν υπερβολή να υποστηριχθεί, ότι αποτελεί ίσως την καλύτερη θωράκισή τους απέναντι στους κινδύνους αυτούς. Γιατί ο νέος που ασχολείται με το σκάκι, το πρώτο πράγμα που μαθαίνει καθοριστικά, είναι, να προετοιμάζεται μεθοδικά και να αγωνίζεται για να επιτύχει, σπριζόμενος αποκλειστικά στις δικές του δυνάμεις. Κι' έτσι, σταδιακά, του εμφυσείται η περιφρόνηση για την εύκολη προσπάθεια, η αποστραφή για τους θολωμένους δρόμους των επίπλαστων παραδείσεων, που το φωτισμένο του μυαλό αρνείται να ακολουθήσει, καθώς και η απέχθεια για κάθε τι που δε μπορεί να γεμίσει το ανήσυχο πνεύμα του, με τη χαρά της αγωνιστικής και δημιουργικής προσπάθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΚΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Προκαταβολικά θα ήθελα να επισημάνω ότι οι πληροφορίες οι οποίες θα αναφερθούν παρακάτω στο παρόν κεφάλαιο, έχουν ληφθεί από διάφορα έντυπα και, κυρίως από δημοσιευθείσες έρευνες στο διαδίκτυο, όπου υπάρχει ένα πολύ μεγάλο πλήθος παρόμοιων πληροφοριών, με αποτέλεσμα να μην μπορεί ποτέ κανείς να είναι σίγουρος για την αυθεντικότητά τους. Ο λόγος για τον οποίο χρησιμοποιώ τις πληροφορίες αυτές είναι το γεγονός ότι, πρώτον, συμφωνούν με τα πορίσματα ερευνών που έχουν δημοσιοποιηθεί με επίσημο τρόπο, δεύτερον ότι ταιριάζουν με τη γενικότερη αίσθηση που έχουν, κατά κανόνα, όπως εκτιμώ, οι σκακιστές, για τα συγκεκριμένα θέματα στα οποία αναφέρονται οι υπόψη

έρευνες και, τρίτον, ότι ποτέ δεν διαψεύστηκαν από κάποιον φορέα.

Παρ' όλα αυτά, αν κάποιος θεωρεί ότι κάτι από τις υπόψη έρευνες δεν είναι ακριβές ή ότι έχει μεταφραστεί λαθεμένα, θα του ήμουν ευγνώμων, αν με ενημέρωνε σχετικά.

Και τώρα ας προχωρήσουμε στην παρουσίαση των ερευνών...

❖ Το 1983, ο καθηγητής FERGUSSON, ύστερα από 5ετή έρευνα, (1979-1983), στην Πενσιλβάνια των Η.Π.Α. κατά την οποία δίδαξε σε μαθητές διάφορα θέματα με στόχο την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, κατέδειξε, ότι το σκάκι είχε την πιο αποφασιστική επίδραση για την ανάπτυξη της ικανότητας αυτής, και, μάλιστα, με ποσοστό καλυτέρευσης 17,3%, σε σύγκριση με το ποσοστό καλυτέρευσης 4,56%, από τις άλλες μεθόδους.

❖ Σε άλλη έρευνα στα τέλη της δεκαετίας του 1980 στην αγροτική Πενσιλβάνια διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές που συμμετείχαν στα μαθήματα σκακιού βελτίωσαν σημαντικά τη μνήμη και τη λεκτική τους λογική.

❖ Σύμφωνα με τον καθηγητή Ferguson, πολλοί ερευνητές υποθέτουν ότι αυτή η εκπαιδευτική βελτίωση ενδέχεται να είναι το αποτέλεσμα της αύξησης και ανάπτυξης νέων συναπτικών συνδέσεων στον εγκέφαλο.

❖ Το 1981, ο καθηγητής BROWN, ύστερα από έρευνα σε σχολεία, απέδειξε, ότι η εκμάθηση του σκακιού, όχι μόνο προωθεί, ότι έχει σχέση με τις προσωπικές αξίες του ατόμου, αλλά και βοηθά στην επίλυση προβλημάτων ομάδας και συμπεριφοράς.

❖ Ο καθηγητής CHRISTIAEN, το 1981, ανέφερε ότι, μετά από δύο χρόνια πειραματικής εργασίας στο Βέλγιο, σε ένα σύνολο είκοσι παιδιών ηλικίας 10 έως 11 ετών, στο GHENT UNIVERSITY'S FACULTY OF PEDAGOGIC SCIENCES, είχε τα καλύτερα αποτελέσματα από το υποσύνολο που διδάχθηκε σκάκι, και την απόδειξη, ότι αυτή η ομάδα είχε τη μεγαλύτερη βελτίωση σε γενικές υποχρεώσεις του σχολείου.

❖ Ο καθηγητής STEPHENSON, το 1979, ως επικεφαλής της NAVAL ACADEMY (N.A.), δημοσίευσε μελέτη του, σύμφωνα με την οποία, μετά από είκοσιήμερη καθημερινή διδασκαλία του σκακιού στην N.A. οι δάσκαλοι των παιδιών διαπίστωσαν ότι η απόδοση των παιδιών σε διάφορους τομείς ήταν, συγκριτικά με την προ των μαθημάτων σκακιού περίοδο, πολύ καλύτερη, και, συγκεκριμένα, παρουσίαζε την παρακάτω εικόνα:

- Ακαδημαϊκή Απόδοση: Βελτίωση 55%.

- Επιδεξιότητα: Βελτίωση 62%.

- Προσπάθεια: Βελτίωση 59%.
- Συγκέντρωση: Βελτίωση 56%.
- Αυτοέλεγχος: Βελτίωση 55%.

❖ Σύμφωνα με τον καθηγητή FRANK, (1974), σε μια έρευνα που έγινε στο Ζαΐρ, μεταξύ δύο ομάδων παιδιών εκ των οποίων μία διδάχθηκε σκάκι, και η άλλη όχι, διαπιστώθηκε, ότι τα παιδιά της ομάδας του σκακιού παρουσίασαν σημαντική βελτίωση στα μαθηματικά και στη γλωσσική ευχέρεια.

❖ Πριν από αρκετά χρόνια είχε αρχίσει να λειτουργεί στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. πρόγραμμα εκμάθησης σκακιού στους μαθητές. Ειδικότερα, στην 9η περιφέρεια της πόλης, της οποίας οι μαθητές είχαν ιστορικά τις χαμηλότερες επιδόσεις στην κατανόηση κειμένου και στα μαθηματικά, εκπαιδευτικές - ψυχολογικές έρευνες έδειξαν, ότι χρόνο με το χρόνο, μετά την εφαρμογή του προγράμματος διδασκαλίας του σκακιού το οποίο εισήχθη ως μάθημα σε ορισμένα από τα σχολεία της περιφέρειας, σημειώθηκε βελτίωση των σκακιστών μαθητών, σε ποσοστό 5,37 μεγαλύτερο από τον εθνικό μέσο όρο (!).

❖ Η ίδια, περίπτωση, εκπαιδευτική - ψυχολογική έρευνα έγινε και σε έξι πολιτείες των Η.Π.Α. (των πέντε σχολείων η καθεμιά), με διάρκεια πάνω από δύο χρόνια. Στην έρευνα αυτή επιλέχθηκαν δύο τάξεις από κάθε σχολείο, (6 πολιτείες X 5 σχολεία η κάθε πολιτεία X 2 τάξεις σε κάθε σχολείο = 60 τάξεις). Στη μία τάξη κάθε σχολείου γινόταν διδασκαλία σκακιού, ενώ στην άλλη, την ώρα του σκακιού ο δάσκαλος ήταν ελεύθερος να επιλέξει ενισχυτική διδασκαλία με ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση κειμένου και στα μαθηματικά. Στο τέλος της περιόδου, οι μαθητές που διδάχθηκαν σκάκι είχαν ιδιαίτερα προχωρημένα αποτελέσματα σε σχέση με τους μαθητές της άλλης τάξης.

❖ Το 1996, μια έρευνα του Σιούαρτ Μαρκούλις, ψυχολόγου ειδικευμένου σε εκπαιδευτικά θέματα, έδειξε ότι το σκάκι βελτιώνει την ικανότητα των παιδιών να διαβάζουν. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη στο πλαίσιο ενός προγράμματος «Σκάκι στα Σχολεία». Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 1986 και μέχρι πρότινος συμμετείχαν σ' αυτό

38.000 μαθητές, από το Νηπιαγωγείο έως το Γυμνάσιο, σε 160 σχολεία.

❖ Ένα πρόγραμμα σκακιού στην παραγμένη περιοχή East Harlem της Νέας Υόρκης, απέδειξε ότι το σκάκι μπορεί να διασώσει τα παιδιά από τα ναρκωτικά και τις συμμορίες.

❖ Οι εκπαιδευτικοί στη Σχολή Roberto Clemente στην Νέα Υόρκη, μετά τη λειτουργία ενός προγράμματος σκακιού, διαπίστωσαν ότι οι φιλονικίες μεταξύ των παιδιών είχαν μειωθεί τουλάχιστον κατά 60%" (Palm, 1990).

❖ Μετά την εφαρμογή ενός προγράμματος εκμάθησης σκακιού στην Ν. Υόρκη, μεταξύ του 1986 και 1990, αποδείχθηκε ότι το σκάκι:

- Βελτιώνει δυναμικά την ικανότητα του παιδιού να σκεφτεί λογικά.
- Αυξάνει τις γνωστικές δεξιότητες.
- Βελτιώνει τις δεξιότητες επικοινωνίας των παιδιών και τις ικανότητες στην αναγνώριση προτύπων.
- Έχει ως αποτελέσματα υψηλότερους βαθμούς, κυρίως στη γλώσσα και στα μαθηματικά.
- Δημιουργεί ομαδικό πνεύμα.
- Διδάσκει την αξία της σκληρής δουλειάς, της συγκέντρωσης και της δέσμευσης.
- Τονώνει το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης.
- Καλλιεργεί την υπευθυνότητα του μαθητή και τον κάνει ικανό να αποδέχεται την ευθύνη και τις συνέπειες για τις ενέργειές του.
- Διδάσκει στα παιδιά την αξία της προσπάθειας για το καλύτερο και του αγώνα να για τη νίκη, αλλά τα μαθαίνει να αποδέχονται και την ήττα φυσιολογικά.
- Παρέχει στα παιδιά δυνατότητα να εκτονωθούν με ειρηνικό, πνευματικό τρόπο, καταπολεμώντας την εχθρότητα.
- Μπορεί να γίνει η πιο αγαπημένη σχολική δραστηριότητα του παιδιού.
- Επιτρέπει να συναγωνιστούν τα κορίτσια με τα αγόρια σε ένα μη απειλητικό, αλλά κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.
- Βοηθάει τα παιδιά να κάνουν φίλους πιο εύκολα, επειδή παρέχει ένα εύκολο και ασφαλές πεδίο για τη συγκέντρωση και συζήτηση.
- Επιτρέπει την καλύτερη επικοινωνία των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς.
- Μέσω του συναγωνισμού, δίνει στα παιδιά μια χειροπιαστή απόδειξη των επιτευγμάτων τους.

❖ Ο καθηγητής Artise (1993) ύστερα από ειδική έρευνα υποστήριξε ότι το παίξιμο του σκακιού καλλιεργεί τις ικανότητες της μνήμης, της αναγνώρισης προτύπων, της λήψης αποφάσεων.

❖ Ο Peter Shaw, καθηγητής πληροφορικής και δάσκαλος σκακιού στη Βιρτζίνια, ανέφερε με βάση πορίσματα ερευνών, ότι "Το παιχνίδι απαιτεί τόσο επαγωγική όσο και αναγωγική σκέψη... Μπορείτε, επίσης να δείτε ένα παιδί να αναλύει ένα πρόβλημα και στη συνέχεια να το ανασυνθέτει".

❖ «Η διαδικασία της παρτίδας περιλαμβάνει την ανάκληση, ανάλυση, εκτίμηση και αφηρημένους συλλογισμούς» ισχυρίστηκε, μετά από έρευνες ο Graham, το 1985.

❖ Ο καθηγητής Vail (1995) επισημάνει, "Το Σκάκι, όπως φαίνεται, έχει μια σπάνια ποιότητα: Τα παιδιά το απολαμβάνουν γιατί τα έλκει η αισθητική του γοητεία. Οι παίκτες ζουν μέσα από τα συναισθήματα που τους δημιουργούνται παίζοντας μια συναρπαστική ιστορία... Οι καλύτερες παρτίδες σκακιού είναι έργα τέχνης. Πρόκειται για προϊόντα δημιουργικής σκέψης Η ομορφιά του σκακιού είναι πολύ ισχυρή και δίνει μεγάλη ευχαρίστηση όπως και κάθε άλλη μορφή τέχνης. Οι ατελείωτες ευκαιρίες για τη δημιουργία νέων συνδυασμών στο σκάκι είναι ίσως ανάλογη με τη ζωγραφική ή τη μουσική".

❖ Ο καθηγητής Hall έχει δηλώσει, μετά από σχετικές έρευνες, ότι «η γνώση στο σκάκι φαίνεται να σχετίζεται με εγγενή λογική και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων Όσο βαθύτερη είναι η γνώση του σκακιού για ένα άτομο, τόσο περισσότερο ασκείται το μυαλό του σε υψηλό επίπεδο».

❖ Ο καθηγητής Schmidt (1982), με βάση σχετικές έρευνες, ανέφερε τρεις μακροπρόθεσμες στόχους που μπορούν να επιτευχθούν με το σκάκι:

➢ Ανάπτυξη αναλυτικής και συνθετικής ικανότητας, καθώς και στη λήψη αποφάσεων, ικανότητες, που μπορούν να λειτουργούν και στην πραγματική ζωή.

➢ Εκπαίδευση στη ενδεδειχτή έρευνα σε βάθος στο σκάκι, κάτι που θα βοηθήσει να οικοδομηθεί η αυτοπεποίθηση του ατόμου και η ικανότητά του να κάνει ακαδημαϊκή έρευνα.

➢ Απόκτηση εμπειρίας σχετικά με τη φύση του ανταγωνισμού, γεγονός που θα βοηθήσει σε οποιαδήποτε ανταγωνιστική προσπάθεια στο μέλλον.

❖ Όπως ανέφερε ο καθηγητής Horgan ύστερα από σχετική έρευνα που διεξήγαγε, το σκάκι είναι ένα εργαλείο που σε μαθαίνει να επιλύεις προβλήματα και να λαμβάνεις αποφάσεις, χρησιμοποιώντας αφηρημένη σκέψη σε υψηλά επίπεδα και την αναγνώριση προτύπων, όπως και στα μαθηματικά. Μετά την αναγνώριση της

ομοιότητας μπορεί να αναπτυχθεί μια καθολική στρατηγική για την επίλυση του προβλήματος. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία εναλλακτικών λύσεων και, γενικά, μια δημιουργική διαδικασία. Αυτές οι εναλλακτικές λύσεις πρέπει να αξιολογηθούν στη συνέχεια, με τη χρησιμοποίηση μιας διαδικασίας υπολογισμού που είναι γνωστή ως ανάλυση του δέντρου αποφάσεων, όπου ο παίκτης υπολογίζει τη σκοπιμότητα των μελλοντικών γεγονότων με βάση την εναλλακτική λύση που αναλύεται. Ο Horgan (το 1988) διαπίστωσε ότι «ο υπολογισμός μπορεί να πάει αρκετά μακριά (μπροστά) σε δέκα ίσως και σε παραπάνω κινήσεις (νοερά βέβαια). Το στάδιο αυτό απαιτεί σοβαρές ικανότητες συγκέντρωσης και μνήμης υπολογισμών και οπτικών εικόνων. Στο σκάκι η διαδικασία αυτή ονομάζεται ανάλυση του δέντρου των διακλαδώσεων ή βαριαντών.

❖ Σε άλλη έρευνα, το 1987, ο καθηγητής Horgan διαπίστωσε ότι τα παιδιά μαθαίνουν σκάκι με διαφορετικό τρόπο από τους ενήλικες: "Ενώ οι ενήλικες φαίνεται να προχωρούν προς την εμπειρία ξεκινώντας από την εστίαση στις λεπτομέρειες προς την πιο σφαιρική εστίαση, τα παιδιά φαίνεται να αρχίζουν, αντιστρόφως, από την πιο σφαιρική προς τις λεπτομέρειες, συν τω χρόνω. Αυτό έχει την εξής αξία. Ότι δεν είναι καλό διδάσκουμε πολλές λεπτομέρειες στα μικρά παιδιά. Αυτό θα γίνει συν τω χρόνω.

❖ Άλλοι ερευνητές οι Schneider, Gruber και Orwis (1993), βρήκαν με βάση τις έρευνες στις οποίες μετείχαν, ότι παιδιά που έπαιζαν καλό σκάκι είχαν την ικανότητα να αποθηκεύουν μεγαλύτερη "ποσότητα" πληροφοριών ή συγκεκριμένα σχήματα, από ό, τι μπορούσαν οι μη ειδικοί ενήλικες, και ήταν σε θέση να θυμηθούν τις πληροφορίες αυτές ή τα σχήματα πολύ πιο γρήγορα από ό, τι οι ενήλικες κατά την ανακατασκευή της θέσης.

❖ Οι καθηγητές Smith και Sullivan (1997) μελέτησαν την επίδραση της διδασκαλίας του σκακιού στο επίπεδο ανεξαρτησίας των σπουδαστών. Η μελέτη διεξήχθη σε σχολική τάξη 11 Αφρο-Αμερικανών φοιτητών που είχαν περίπου 50 ώρες διδασκαλίας και παρτίδων σκακιού. Διαπιστώθηκε ότι η διδασκαλία σκακιού βελτίωσε σημαντικά την ανεξαρτησία στις επτά φοιτήτριες, ενώ δεν υπήρξε σημαντική επίδραση για τους τέσσερις άντρες φοιτητές. Σύμφωνα με τους Smith και Sullivan, είναι γνωστό ότι τα ανεξάρτητα άτομα διακρίνονται για την ικανότητα ταχείας επίλυσης των προβλημάτων. Επίσης, ότι τα επαγγέλματα των μαθηματικών, της ιατρικής, της μηχανικής και των φυσικών επιστημών τείνουν να προσελκύουν τα άτομα με

ανεξάρτητο χαρακτήρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι Smith και Sullivan συνάγουν ότι η διδασκαλία του σκακιού μπορεί να είναι ευεργετική, ιδιαίτερα σε γυναίκες που ενδιαφέρονται να σταδιοδρομήσουν στους τομείς αυτούς.

❖ Σε μια έρευνα του καθηγητή Ferguson, το 1992 στο New Brunswick του Καναδά, χρησιμοποιήθηκαν 437 μαθητές της Ε' Δημοτικού οι οποίοι χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες σε κάθε μια από τις οποίες δίδασκε το σκάκι, αλλά σε διαφορετικό αριθμό ωρών εβδομαδιαίως. Διαπιστώθηκε ότι η βελτίωση των μαθητών στην κατανόηση κειμένου και στα μαθηματικά ήταν ανάλογη με τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας του σκακιού στο πρόγραμμα σπουδών.

❖ Στο πρόγραμμα σπουδών των μαθηματικών στο New Brunswick του Καναδά, εισήχθη μια σειρά κειμένων που ονομάζεται «Μαθηματικές Προκλήσεις», το οποίο χρησιμοποιεί τη διδασκαλία της σκακιστικής λογικής. Χρησιμοποιώντας αυτό το πρόγραμμα σπουδών, ο Μ.Ο. του επιπέδου επίλυσης προβλημάτων μαθηματικών από τους μαθητές, αυξήθηκε από 62% σε 81%.

❖ Σε μια έρευνα που διεξήγαγε ο καθηγητής Lipton (1997) στο Τέξας με 571 μαθητές δημοτικού σχολείου μεταξύ των οποίων δεν υπήρχε κανείς με διάκριση σε ακαδημαϊκό επίπεδο, 67 μαθητές απ' αυτούς, οι οποίοι συμμετείχαν και σε πρόγραμμα εκμάθησης σκακιού, είχαν τη διπλάσια βελτίωση στην κατανόηση κειμένου και στα μαθηματικά από ό,τι οι υπόλοιποι 504 μη σκακιστές.

❖ Σε μια έρευνα που έγινε στη Βενεζουέλα κατά την οποία εκπαιδεύτηκαν 100.000 δάσκαλοι για να διδάξουν το σκακιστικό σκέψη σε ένα δείγμα 4.266 μαθητών Β' Δημοτικού, διαπιστώθηκε ότι η συστηματική διδασκαλία του σκακιού επιταχύνει την άνοδο του δείκτη νοημοσύνης σε παιδιά ηλικίας δημοτικού

και των δύο φύλων σε όλα τα κοινωνικο-οικονομικά επίπεδα. Μετά από αυτή την έρευνα, η κυβέρνηση της Βενεζουέλας εισήγαγε το σκάκι ως μάθημα σε όλα τα σχολεία της χώρας, από τη σχολική χρονιά 1988-89 (Ferguson 1995).

❖ Σε μια έρευνα που έγινε στη Γερμανία, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές που άρχισαν να μαθαίνουν σκάκι από την Α' Δημοτικού, όταν έφτασαν στη Δ' Δημοτικού ήσαν καλύτεροι όχι μόνο στα Μαθηματικά, αλλά και στη Γραμματική και στις ξένες γλώσσες.

❖ Σε μια άλλη έρευνα που διεξήχθη πάλι στη Γερμανία, διαπιστώθηκε ότι στους σκακιστές λειτουργούν ταυτόχρονα και το δεξιό και το αριστερό ημισφαίριο του εγκεφάλου και όχι, μόνο, το αριστερό, αυτό που επεξεργάζεται τις σκακιστικές θέσεις, καθώς και ότι, όσο πιο πολύ παίζει κανείς σκάκι και γίνεται καλύτερος ως σκακιστής, τόσο περισσότερο το δεξί του ημισφαίριο μαζί με το αριστερό λειτουργούν καλύτερα.

❖ Σε άλλη έρευνα οι ερευνητές χάρισαν μαθητές τεσσάρων ετών σε διάφορες ομάδες. Στη μια ομάδα τα παιδιά μάθαιναν και έπαιζαν σκάκι, ενώ στις άλλες τα παιδιά διδάχθηκαν και ασχολήθηκαν με διάφορες άλλες δραστηριότητες, μία ξεχωριστή για κάθε ομάδα, όπως π.χ. με υπολογιστές. Η έρευνα διήρκεσε 32 εβδομάδες. Έπειτα μετρήθηκαν οι επιδόσεις δημιουργικότητας, εφευρετικότητας και κρίσιμων αποφάσεων για κάθε ομάδα. Τα παιδιά της ομάδας του σκακιού είχαν καλύτερα αποτελέσματα στα τεστ των κρίσιμων αποφάσεων και σε αυτά της δημιουργικότητας, αλλά εκεί που ήταν κατά πολύ ανώτερα ήταν τα τεστ εφευρετικότητας. Το σκάκι, τους εκτόξευσε την εφευρετικότητα στα ύψη!

❖ Έπειτα από μια διετή έρευνα που άρχισε το 1985, νεαροί μαθητές άρχισαν να παίζουν σκάκι σε τακτά χρονικά διαστήματα και διαπιστώθηκε ότι η μνήμη τους βελτιώθηκε αισθητά.

❖ Σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 1970 από τον Δρ Wang Yee Fung στο Χονγκ Κονγκ, οι μαθητές μετά από την εφαρμογή ενός προγράμματος διδασκαλίας σκακιού παρουσίασαν 15% βελτίωση στα μαθηματικά και στις λοιπές δοκιμασίες.

❖ Ο καθηγητής John Artise (BS, MA) μετά από πολυετή ψυχολογική έρευνα σε μαθητές κατέληξε να αναγνωρίσει ότι η συμβολή της διδασκαλίας σκακιού στον τομέα της εκπαίδευσης και της μάθησης είναι ανεκτίμητη για τους μαθητές και προσδιόρισε τέσσερις τομείς σημαντικής ανάπτυξης: βελτίωση της μνήμης, της

λογικής, της παρατηρητικότητας και της ικανότητας ανάλυσης.

❖ Σε μια έρευνα το 1991, ο Δρ Stuart Marguillies παρακολούθησε την ικανότητα μελέτης σε 53 μαθητές που συμμετείχαν σε ένα σκακιστικό πρόγραμμα και σύγκρινε τις επιδόσεις τους με μη-σκακιστές μαθητές. Τα αποτελέσματα ήταν ιδιαίτερα κολακευτικά για το σκάκι, αφού οι σκακιστές μαθητές σημείωσαν μεγαλύτερη πρόοδο απ' ότι οι μη σκακιστές.

❖ Πολυάριθμες μελέτες σε Ρωσία, Κίνα, Η.Π.Α. και αλλού έχουν σχεδόν αποδείξει ότι η ικανότητα κάποιου να συγκεντρώνεται σε κάτι, ενισχύεται σημαντικά εάν παίζει σκάκι τακτικά. Αυτό συμβαίνει γιατί με τη σκακιστική σκέψη αναπτύσσονται οι δενδρίτες των νευρώνων του εγκεφάλου, γεγονός το οποίο είναι και ο βασικός λόγος στον οποίο οφείλονται όλες οι υπόλοιπες ωφέλειες. Οι δενδρίτες είναι μικρές διακλαδιζόμενες προεξοχές που βρίσκονται στην άκρη των νευρώνων του εγκεφάλου. Ο κάθε νευρώνας έχει πολλούς δενδρίτες με πολλές διακλαδώσεις στην άκρη του. Οι δενδρίτες είναι εξαιρετικά σημαντικοί καθώς αποτελούν το μέσο με το οποίο ο νευρώνας προσλαμβάνει σήματα. Είναι με λίγα λόγια το μέσο με το οποίο σκεφτόμαστε και όσο περισσότεροι υπάρχουν τόσο καλύτερα και γρηγορότερα γίνεται η διαδικασία μεταβίβασης των μηνυμάτων μέσα στον εγκέφαλο. Το να παίζει κάποιος σκάκι τακτικά, κάνει τους δενδρίτες να πληθαίνουν και να αναπτύσσονται.

❖ Ως εκ του λόγου τούτου, το σκάκι, όπως έδειξαν και σύγχρονες έρευνες, βοηθά σημαντικά στην ανάπτυξη του τμήματος του εγκεφάλου που είναι υπεύθυνο για τον στρατηγικό σχεδιασμό και την πρόβλεψη. Το τμήμα αυτό είναι ο προμετωπιαίος φλοιός και είναι ακόμα υπεύθυνο για τον αυτοέλεγχο και την κριτική ικανότητα. Αυτός είναι και ο λόγος που οι έφηβοι, λ.χ. έχουν ελάχιστο αυτοέλεγχο, καθώς και μη αναπτυγμένη εις το έπακρον κριτική σκέψη, γεγονός που μειώνει την κριτική τους ικανότητα η οποία δεν έχει ωριμάσει ακόμη, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να προγραμματίσουν τόσο καλά όσο οι ενήλικες. Όλα αυτά επειδή ο προμετωπιαίος φλοιός είναι από τα τελευταία τμήματα του εγκεφάλου που αναπτύσσεται πλήρως, πράγμα που γίνεται στα τελευταία στάδια της εφηβείας ή αρκετά αργότερα. Το να παίζει, όμως, κανείς σκάκι, τον βοηθά στην πρόωρη ανάπτυξη του προμετωπιαίου φλοιού και του αναπτύσσει όλες τις προαναφερθείσες ικανότητες, όπως καλύτερο αυτοέλεγχο, καλύτερη κριτική σκέψη και ικανότητα πρόβλεψης και, ως εκ τούτου, τη δυνατότητα για καλύτερες αποφάσεις, αποτρέποντάς τον έτσι από πιθανά λάθη

και λανθασμένες επιλογές, ενώ, επιπλέον, κάνει τον εγκέφαλο να δουλεύει στρατηγικά.

❖ Ερευνητές του Ινστιτούτου Επιστήμης του Εγκεφάλου RIKEN στην Ιαπωνία, με επικεφαλής τον Κέιτζι Τανάκα, μελέτησαν την εγκεφαλική λειτουργία δύο ομάδων εθελοντών παικτών «σόγκι» (της ιαπωνικής εκδοχής του σκακιού). Οι επιστήμονες χρησιμοποίησαν την τεχνική της μαγνητικής απεικόνισης για να συγκρίνουν τη ροή αίματος στους εγκεφάλους των επαγγελματιών και των ερασιτεχνών παικτών, την ώρα που οι παίκτες σκέφτονταν την επόμενη τους κίνηση. Διαπίστωσαν ότι οι προχωρημένοι παίκτες ενεργοποιούν συνδυσασμένα τις εγκεφαλικές περιοχές που σχετίζονται με την μεγιστοποίηση της έμπνευσης, την υλοποίηση στόχων και την αναγνώριση προτύπων, ενώ αντίθετα οι ερασιτέχνες δεν ενεργοποιούσαν τις ίδιες περιοχές. Η έρευνα δημοσιεύτηκε περιοδικό "Science".

❖ Δεκάδες είναι πλέον οι μελέτες που αποδεικνύουν ότι η ενασχόληση με σύνθετες δραστηριότητες, που απαιτούν από εμάς να βάλουμε το μυαλό μας να δουλέψει, συνδέεται άμεσα με μειωμένη πιθανότητα εμφάνισης νόσου Alzheimer. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι μία ανασκόπηση 22 τέτοιων μελετών έδειξε ότι οι ηλικιωμένοι που, είτε είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο είτε ασκούσαν το μυαλό τους συστηματικά, είχαν 46% χαμηλότερη πιθανότητα να εμφανίσουν Άνοια.

❖ Μια πρόσφατη μελέτη που δημοσιεύτηκε στο ιατρικό περιοδικό «The New England Journal of Medicine» βρήκε ότι τα άτομα που ασχολούνται με επιτραπέζια στρατηγικά παιχνίδια και ιδιαίτερα με το σκάκι, έχουν αρκετά μειωμένες πιθανότητες για να αναπτύξουν Αλτσχάιμερ μετά τα 75 έτη. Ο Δρ. Robert Freidland ισχυρίζεται ότι το σκάκι εξασκεί ιδιαίτερα την φαιά ουσία του εγκεφάλου, που συνήθως παραμένει σχετικά αδρανής και ότι η μη εξάσκηση της φαιάς ουσίας του εγκεφάλου αποτελεί μεγάλο πλήγμα για τον εγκέφαλο καθώς ελαττώνεται η ισχύς του.

❖ Σύμφωνα με τον Δρ. Κωνσταντίνο Αρφανάκη που είναι αναπληρωτής καθηγητής στο τμήμα Βιοϊατρικής του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Ιλινόις (IIT), σε σύγχρονη έρευνα στην οποία συμμετείχε και ο ίδιος στο τμήμα Βιοϊατρικής του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Ιλινόις (IIT), στο Ερευνητικό Κέντρο Νόσου Αλτσχάιμερ, στο Πανεπιστήμιο και στο Ιατρικό Κέντρο Rush, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της συχνότητας με την οποία οι ηλικιωμένοι παίζουν παιχνίδια όπως το σκάκι (ή έχουν άλλες πνευματικές

δραστηριότητες) και της δομικής ακεραιότητας της λευκής ουσίας του εγκεφάλου (η οποία περιέχει τις συνδέσεις του εγκεφάλου). Στην έρευνα συμμετείχαν 152 ηλικιωμένοι μέσου όρου ηλικίας 81 ετών, οι οποίοι υποβλήθηκαν σε μαγνητική τομογραφία εγκεφάλου. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι ηλικιωμένοι με συχνότερη συμμετοχή στις προαναφερθείσες δραστηριότητες είχαν υψηλότερη δομική ακεραιότητα σε συγκεκριμένες περιοχές της λευκής ουσίας που είναι σημαντικές για τις νοητικές ικανότητες του εγκεφάλου. Όπως εξηγεί ο καθηγητής, έχει αποδειχθεί πλέον, ότι η συχνή ενασχόληση με δραστηριότητες που απαιτούν επεξεργασία πληροφοριών έχει θετική επίδραση στις νοητικές ικανότητες των ηλικιωμένων χωρίς άνοια, καθώς επίσης ότι ελαττώνει την πιθανότητα άνοιας στο μέλλον.

❖ "Σκεφτείτε τον εγκέφαλο σαν έναν από τους μυς του σώματός μας: όσο πιο πολύ τον γυμνάζουμε, τόσο περισσότερο δυναμώνει", αναφέρει η Δρ. Παρασκευή Σακκά, Πρόεδρος της Εταιρείας Νόσου Alzheimer και Συναφών Διαταραχών Αθηνών. Επ' αυτού είναι χαρακτηριστικό ότι πρόσφατες έρευνες έχουν αποδείξει ότι οι ηλικιωμένοι που παίζουν συστηματικά σκάκι και άλλα απαιτητικά πνευματικά παιχνίδια έχουν έως και 74% μειωμένη πιθανότητα εμφάνισης νόσου Alzheimer. Επιπλέον, όπως αποδείχτηκε, η συστηματική συμμετοχή σε προγράμματα νοητικής άσκησης για μεγάλο χρονικό διάστημα βοηθά στο να σταθεροποιηθούν ή ακόμα και να βελτιωθούν οι γνωστικές λειτουργίες των ασθενών με Alzheimer, που σε αντίθετη περίπτωση θα παρουσίαζαν αργή πτωτική πορεία.

❖ «Το σκάκι δεν υπόσχεται κάποια μαγική θεραπεία, αλλά σίγουρα η πνευματική εξάσκηση που προσφέρει μας δίνει στην ουσία ένα όπλο για να κάνουμε όλοι μια κίνηση ματ στην άνοια» επεσήμανε η πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Νόσου Αλτσχάιμερ και Συναφών Διαταραχών, καθηγήτρια του ΑΠΘ Μάγδα Τσολάκη, με αφορμή τους σκακιστικούς αγώνες που διοργανώθηκαν το 2011 από την Ελληνική Εταιρεία Νόσου Αλτσχάιμερ και Συγγενών Διαταραχών, σε συνεργασία με την Ένωση Σκακιστικών Σωματείων Θεσσαλονίκης – Χαλκιδικής. Στους αγώνες, συμμετείχαν σκακιστές και σκακίστριες άνω των 60 ετών.

❖ Μετά από μια σειρά σχετικών ερευνών διατυπώθηκε από ειδικούς η άποψη ότι το σκάκι μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την αποκατάσταση ή τη θεραπεία ατόμων που αναρρώνουν από εγκεφαλικό επεισόδιο ή που ζουν με αυτισμό ή με αναπτυξιακές αναπηρίες, καθώς και άλλων ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η ενασχόληση με το σκάκι μπορεί να επιτρέψει σε αυτά τα άτομα να ασκήσουν και να αναπτύξουν λεπτές κινητικές ικανότητες, που απαιτούνται για τη μετακίνηση των πεσσών σε μια ευθεία γραμμή, κάθετα, διαγώνια, και οριζόντια. Το σκάκι μπορεί επίσης να βοηθήσει τα άτομα με αναπηρία ή τραυματισμό να βελτιώσουν τη γνωστική τους ικανότητα και τις δεξιότητες επικοινωνίας. Επιπλέον, μπορεί να επιτρέψει στο άτομο να αναπτύξει ικανότητες βαθιάς συγκέντρωσης και ηρεμίας. Τέλος το σκάκι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μια μορφή αναψυχής για τη θεραπεία ατόμων που αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα σωματικό, νοητικό ή συναισθηματικό και, γενικά ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τέλος, ίσως είναι ενδιαφέρον να παρατεθούν και μερικές απλές πεποιθήσεις και γνώμες διαφόρων ειδικών και μη...

- «Ο καθηγητής Μαθηματικών» Ζαν-Κλοντ Λουμπατιέρ, επικεφαλής της Γαλλικής Ομοσπονδίας Σκακιού, επισημαίνει ότι «στο σκάκι υπάρχει ένα ρητό που λέει πως τρεις ώρες σκακιού ισοδυναμούν με δύο ώρες Μαθηματικών συν δύο ώρες Λατινικών».
- Ο Παγκόσμιος Πρωταθλητής Ανάντ πρόσφατα σε συνέντευξή του δήλωσε ότι «Το σκάκι και τα μαθηματικά

συνδέονται στενά και οι τεχνικές επίλυσης προβλημάτων στους δύο τομείς έχουν πολλά κοινά», ενώ σε άλλη του συνέντευξη, μιλώντας για τις αναλογίες ανάμεσα στους δύο τομείς, αναφέρει ότι, «όπως και στο σκάκι, έτσι και στα μαθηματικά, όσο γενικότερη γνώση έχεις πάνω στο αντικείμενο, τόσο ευκολότερη γίνεται η επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζεις, καθώς μπορείς να συσχετίσεις μεθόδους που προέρχονται από διαφορετικούς κλάδους της Επιστήμης».

■ Πολλοί εκπαιδευτικοί, γονείς και ειδικοί, σε διάφορες έρευνες που έγιναν, υποστήριξαν ότι το σκάκι βελτιώνει μια σειρά από νοητικές ικανότητες, συμπεριλαμβανομένης της αφηρημένης σκέψης και της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων (Schmidt, 1982? Rifner, 1997).

■ Από έρευνα που έκανε ο Διεθνής Διαιτητής Βαγγέλης Βιδάλης στους Πανελληνίους Σχολικούς Αγώνες στη Χαλκιδική το 2004 με ερωτηματολόγιο το οποίο έδωσε στους γονείς να το συμπληρώσουν, προέκυψαν τα εξής, όσον αφορά τη γνώμη που είχαν οι γονείς των παιδιών:

○ Το 46% των γονέων θεωρεί ότι το σκάκι πρέπει να ενταχθεί ως μάθημα στα σχολεία, ενώ το 54% ότι πρέπει να είναι μια από τις δραστηριότητες των μαθητών στο ολοήμερο σχολείο.

○ Στο ερώτημα γιατί προέτρεψαν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με το σκάκι, οι γονείς απάντησαν σε ποσοστό 62% «γιατί το σκάκι συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του παιδιού (π.χ. αυτοσυγκέντρωση, κριτική και αναλυτική σκέψη, φαντασία, δημιουργικότητα)», σε ποσοστό 18% «επειδή το σκάκι είναι μια δημιουργική απασχόληση για το παιδί», ενώ το υπόλοιπο 20% έδωσε διάφορες άλλες απαντήσεις.

■ Είναι διαπίστωση της κοινής λογικής ότι το σκάκι είναι «γυμναστική του μυαλού» και άρα βοηθά το πνεύμα όσο η απλή γυμναστική βοηθάει το σώμα. Επιπλέον είναι οφθαλμοφανής η δυνατότητα που έχει να βελτιώνει την ικανότητα επίλυσης διαφόρων προβλημάτων κάτω από πίεση, αφού μια παρτίδα σκακιού είναι ένας αγώνας επίλυσεως διαφόρων προβλημάτων κάτω από πίεση χρόνου και ενώ οι παράμετροι των προβλημάτων αλλάζουν συνεχώς με την επέμβαση του αντιπάλου.

■ Εξάλλου, όπως είπε ο Γκαίτε: «Το παιχνίδι του σκακιού είναι η Λυδία λίθος της νόησης».

(συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος)

Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΚΤΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΑΚΙΕΡΑ

- ΕΝΩ Η ΠΑΡΤΙΔΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ -

ΤΟΥ
ΤΑΚΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Διεθνούς Διαιτητή

Η απομάκρυνση του παίκτη από τη σκακιέρα του χωρίς την ενημέρωση του Διαιτητή, ενώ η παρτίδα βρίσκεται σε εξέλιξη, δημιουργεί συχνά προβλήματα που ο Διαιτητής πρέπει να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει.

Το αντίστοιχο άρθρο 12.2 των Κανόνων του Σκακιού αναφέρει:

«Οι παίκτες δεν επιτρέπεται να φεύγουν από τη περιοχή των αγώνων (playing venue) χωρίς την άδεια του Διαιτητή. Ως περιοχή των αγώνων προσδιορίζονται ο αγωνιστικός χώρος, οι τουαλέτες, το μπαρ, το καπνιστήριο και άλλα μέρη που καθορίζονται από τον Διαιτητή.

Ο παίκτης που έχει τη κίνηση δεν επιτρέπεται να φεύγει από τον αγωνιστικό χώρο χωρίς την άδεια του Διαιτητή».

Σε συνδυασμό μάλιστα με τη πρώτη παράγραφο του άρθρου 12.3 :

«Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού οι παίκτες απαγορεύεται να κάνουν χρήση οποιωνδήποτε σημειώσεων, πηγών πληροφοριών ή συσκευών ή να αναλύουν σε άλλη σκακιέρα»,

η παρατεταμένη και επαναλαμβανόμενη απουσία του παίκτη από τη σκακιέρα του (ακόμα και για να πάει στη τουαλέτα ή σε άλλα μέρη της αγωνιστικής περιοχής, και μάλιστα όταν αυτά βρίσκονται σχετικά μακριά από τον αγωνιστικό χώρο) είναι δυνατόν να προκαλέσει υποψίες για λήψη εξωτερικής βοήθειας (cheating), ιδιαίτερα από τον αντίπαλό του, που μπορεί να εγείρει αξιώσεις μηδενισμού του, σύμφωνα με

τα άρθρα 12.7 και 13.4 των Κανόνων του Σκακιού.

Ανάλογη περίπτωση συνέβη πρόσφατα σε τουρνουά, όπου ο παίκτης απομακρύνθηκε από το χώρο των αγώνων χωρίς να ενημερώσει το Διαιτητή. Η απουσία του διήρκεσε αρκετή ώρα, με αποτέλεσμα ο αντίπαλός του να αξιώσει από τον Διαιτητή το μηδενισμό του. Ο Διαιτητής περίμενε τον παίκτη να επιστρέψει στον αγωνιστικό χώρο και του ανακοίνωσε ότι παρότι παρέβη το κανονισμό, του επιτρέπει να συνεχίσει τη παρτίδα, αλλά σε περίπτωση που κερδίσει δεν είναι σίγουρο ότι θα του αφήσει ολόκληρο το βαθμό της νίκης, στηριζόμενος στο άρθρο 13.4 (ε) των Κανόνων του Σκακιού . Ο αγώνας τελείωσε με νίκη του παίκτη και ο Διαιτητής του αφαιρέσε μισό βαθμό. Και οι δύο αγωνιζόμενοι υπέβαλλαν ένσταση, ο παίκτης για την εκ των υστέρων αφαίρεση του μισού βαθμού και ο αντίπαλός του γιατί δεν μηδενίστηκε αμέσως ο παίκτης που απομακρύνθηκε για τόσο μεγάλο διάστημα από τη σκακιέρα του. Η Επιτροπή Ενστάσεων κατακύρωσε τελικά τη παρτίδα ισόπαλη !

Οπωσδήποτε η υπό όρους επιβολή ποινής, που εφάρμοσε ο Διαιτητής, δεν ήταν η ενδεδειγμένη.

Η ποινή σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να επιβάλλεται άμεσα. Εάν ο Διαιτητής

έχει σαφείς αποδείξεις και στοιχεία ότι ο παίκτης που απομακρύνθηκε από τη σκακιέρα του χωρίς να τον ενημερώσει έλαβε οποιασδήποτε μορφής εξωτερική βοήθεια (cheating), τότε πρέπει να τον μηδενίσει άμεσα. Σε αντίθετη περίπτωση πρέπει να εφαρμοστεί τις ποινές των τριών πρώτων παραγράφων του άρθρου 13.4 των Κανόνων, αλλά όχι τη ποινή της παραγράφου 13.4.(ε). Μια αυστηρή παρατήρηση (13.4.(α)), με την επισήμανση ότι σε περίπτωση που παρόμοια συμπεριφορά επαναληφθεί, θα επισύρει το μηδενισμό του παίκτη, είναι αρκετή πολλές φορές, ενώ είναι δυνατή και η εφαρμογή των ποινών των παραγράφων 13.4. (β) και (γ), με αντίστοιχη πρόσθεση χρόνου στον αντίπαλο ή αφαίρεση χρόνου από τον παίκτη.

Δύο (2) ανάλογες περιπτώσεις συνέβησαν στη πρόσφατη Σκακιστική Ολυμπιάδα της Κωνσταντινούπολης (όχι σε κορυφαίες συναντήσεις), όπου ο αρχηγός της αντίπαλης ομάδας αξίωσε το μηδενισμό του παίκτη που απομακρύνθηκε από τη σκακιέρα του, βγαίνοντας από το χώρο των αγώνων, χωρίς να ενημερώσει προηγούμενα τον Διαιτητή. Και στις δύο περιπτώσεις η ποινή που επιβλήθηκε ήταν η αυστηρή παρατήρηση που αναφέραμε παραπάνω. Και οι δύο παίκτες επικαλέστηκαν άγνοια του Κανονισμού. Στη συζήτηση που έγινε με τους δύο αρχηγούς και με την ανάλυση των αντίστοιχων άρθρων του Κανονισμού, έγινε κατανοητό ότι μηδενισμός χωρίς χειροπιαστά στοιχεία περί εξαπάτησης (cheating) δεν ήταν δυνατόν να γίνει και έτσι συμφώνησαν με την επιβολή της συγκεκριμένης ποινής, χωρίς περαιτέρω προβλήματα.

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

(συνέχεια από την προηγ. σελίδα)

Συμπερασματικά θα πρέπει να πούμε :

(α). Οι παίκτες πρέπει να ενημερώνουν τον Διαιτητή όταν πρόκειται να απομακρυνθούν από τη περιοχή των αγώνων, αναφέροντας το λόγο της απομάκρυνσης. Ο Διαιτητής θα αποφασίσει αν θα επιτρέψει την απομάκρυνση.

Ασφαλώς και δεν είναι αναγκαίο να τον ενημερώνουν κάθε φορά που θα πηγαίνουν στη τουαλέτα, στο μπαρ ή στο καπνιστήριο, μια που αυτά τα μέρη συμπεριλαμβάνονται στη περιοχή των αγώνων.

(β). Ο Διαιτητής, σε περίπτωση παραβίασης από τον παίκτη του παραπάνω κανόνα, πρέπει να επιβάλλει ποινή άμεσα. Οι ποινές που μπορούν να επιβληθούν είναι οι αναφερόμενες στα άρθρα 13.4. (α), (β) και (γ). Στις περισσότερες περιπτώσεις η αυστηρή παρατήρηση, με την επισήμανση ότι σε περίπτωση που παρόμοια συμπεριφορά επαναληφθεί θα επισύρει το μηδενισμό του παίκτη, είναι αρκετή.

Σε περίπτωση όμως που ο Διαιτητής έχει σαφείς αποδείξεις ότι ο παίκτης κατά την απουσία του έλαβε οποιαδήποτε μορφής εξωτερική βοήθεια (συμβουλές και υποδείξεις από άλλα άτομα ή χρήση ηλεκτρονικών συσκευών – κινητά κ.λ.π.), τότε πρέπει να τον μηδενίζει άμεσα (ποινή άρθρου 13.4.(δ)).

Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι οι Διαιτητές ενός τουρνουά πρέπει να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση, να διακρίνουν τους παίκτες που απομακρύνονται πολύ συχνά από τη σκακιέρα τους (ακόμα και για να πηγαίνουν στη τουαλέτα !), και να τους επιτηρούν διακριτικά, προκειμένου να αποφεύγονται τα φαινόμενα εξαπάτησης (cheating), τα οποία τελευταία συναντώνται όλο και συχνότερα στο παγκόσμιο σκάκι.

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΣΕΡΒΙΑΣ 2013

Ολοκληρώθηκε, στις 27 Απριλίου, το ατομικό πρωτάθλημα Σερβίας, που έγινε στη λουτρόπολη Βριάντσκα Μπάνια –που εδώ και δεκαετίες αποτελεί τόπο διεξαγωγής σκακιστικών αγώνων-.

Πρωταθλητής αναδείχθηκε ο Μπόμπαν Μπογκοσάβλιβιτς.

Θ.	Επίθετο	ΕΛΟ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	ΒΑΘ.
1	GM Bogosavljevic	2512	*	½	1	½	1	1	½	1	1	½	1	1	1	10.0
2	IM Indjic Aleks	2519	½	*	0	½	½	½	1	1	½	1	½	1	1	8.0
3	GM Damljanovic	2536	0	1	*	½	½	½	½	½	1	1	1	½	½	7.5
4	GM Popovic Dus	2558	½	½	½	*	½	½	½	½	½	½	1	½	1	6.5
5	GM Kovacevic Al	2571	0	½	½	½	*	½	½	0	½	1	1	½	1	6.5
6	GM Brenjo Slavis	2516	0	½	½	½	½	*	½	1	½	½	½	½	½	6.0
	GM Sedlak Nikol	2577	½	0	½	½	½	½	*	½	½	½	½	½	1	6.0
8	GM Miladinovic I	2569	0	0	½	½	1	0	½	*	½	0	1	1	1	6.0
9	GM Savic Miodr	2539	0	½	0	½	½	½	½	½	*	0	½	1	½	5.0
10	IM Perunovic M	2434	½	0	0	½	0	½	½	1	1	*	½	0	0	4.5
11	GM Tosic Mirosl	2412	0	½	0	½	0	½	½	0	½	½	*	½	½	4.0
12	IM Cvetkovic S	2389	0	0	½	0	½	½	½	0	0	1	½	*	½	4.0
13	Ratkovic Mil	2296	0	0	½	½	0	½	0	0	½	1	½	½	*	4.0

(πηγή: www.chess-results.com)

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΚΙΝΑΣ 2013

Ολοκληρώθηκε, στις 27 Απριλίου, το ισχυρότατο ατομικό πρωτάθλημα Κίνας,

Wang Yue and Ding Yixin: Πρωταθλητές Κίνας ανδρών & γυναικών

Θ.ε	Επίθετο	ΕΛΟ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Βαθ
1	Wang Yue	2706	*	0	½	1	1	½	1	0	½	1	1	1	1	1	7.5	
2	Ma Qun	2559	1	*	½	½	½	½	0	½	½	0	1	1	1	1	6.0	
3	Li Chao B	2686	½	½	*	½	1	0	½	0	½	1	1	½	1	1	6.0	
4	Hou Yifan	2617	0	½	½	*	0	½	½	1	1	0	½	1	1	1	5.5	
5	Xiu Desh	2534	0	½	0	1	*	0	½	1	½	1	0	1	1	1	5.5	
6	Wei Yi	2530	½	½	1	½	1	*	½	0	½	½	½	0	1	1	5.5	
7	Bu Xiangz	2662	0	1	½	½	½	½	*	½	½	½	½	½	1	1	5.5	
8	Zhao Jun	2589	1	½	1	0	0	1	½	*	½	½	0	½	1	1	5.5	
9	Yu Yangyi	2675	½	½	½	0	½	½	½	½	*	½	½	1	1	1	5.5	
10	ZhouWeiqi	2590	0	1	0	1	0	½	½	½	½	*	½	½	1	1	5.0	
11	ZhouJianc	2607	0	0	0	½	1	½	½	1	½	½	*	½	½	1	5.0	
12	Li Shilong	2558	0	0	½	0	0	1	½	½	0	½	½	*	½	1	3.5	

(πηγή: www.chess-results.com)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ ΣΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

(Οι Δήμαρχος Καλαβρύτων Γ. Λαζουράς, Τάκης Νικολόπουλος, Νίκος Ραζής)

του
Δρ Νίκου Ραζή

Προέδρου του ΣΕΠΟΚΕ

Υπό την Αιγίδα του Δήμου της Μαρτυρικής Πόλης των Καλαβρύτων, με την στήριξη του Καλλιμανοπουλείου Εκκλησιαστικού Διακονικού Κέντρου (Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) και τη συνδρομή του Διεθνούς Ιδρύματος Κουτσοχέρα, επιτελέστηκε με πολύ μεγάλη επιτυχία 5-7 Απριλίου 2013 από τον Σκακιστικό Επιμορφωτικό Όμιλο Επαρχίας Καλαβρύτων (ΣΕΠΟΚΕ), σεμινάριο Διαιτησίας για ανάδειξη νέων διαιτητών στο σκάκι, μετά από σχετική έγκριση της Κεντρικής και Τοπικής Επιτροπής Διαιτησίας.

Το σεμινάριο διάρκειας 20,5 ωρών, πραγματοποιήθηκε στη σύγχρονη και πλήρως εξοπλισμένη με οπτικοακουστικά μέσα αίθουσα διαλέξεων – εκδηλώσεων του Κ.Ε.ΔΙ.Κ., και δίδαξε δωρεάν, με πολύ γλαφυρότητα και σαφήνεια ο Διεθνής Διαιτητής και Καθηγητής Ζατρίκιου κ. Τάκης Νικολόπουλος, Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ένωσης Διαιτητών Σκάκι, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Σκακιστικής Ομοσπονδίας. Το παρακολούθησαν, δωρεάν, 25 εγγεγραμμένα μέλη από διάφορα σημεία της Ελλάδος όπως Καλαβρύτα – Σκεπαστό – Ζαχλωρού – Αθήνα – Αίγιο – Πάτρα – Αργοστόλι Κεφαλονιάς και Ναύπακτο. 19 συμμετείχαν στις δίωρες γραπτές εξετάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων θα αναρτηθούν σύντομα στο σχετικό πίνακα της Επιτροπής Διαιτησίας.

Πέρα των συμμετεχόντων, οι οποίοι έλαβαν ωραιότατο δίπλωμα συμμετοχής τυπωμένο και σφραγισμένο από τον ΣΕΠΟΚΕ, πλήθος κόσμου παρακολούθησε τις εργασίες του συμποσίου έχοντας την ευκαιρία να κατατοπιστεί από τα εκθέματα δραστηριοτήτων του ΣΕΠΟΚΕ (έγγραφο απεικόνιση σε 3 βιβλία των Ρεκόρ Γκίνες, 4 μεγάλους τόμους δημοσιευμάτων και 24 σταντ με φωτογραφίες από αγωνιστικές – πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις του Ομίλου).

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός του σεμιναρίου, πραγματοποιήθηκαν και πληθώρα παράλληλων εκδηλώσεων όπως επισκέψεις στα σχολεία (Δημοτικό- Γυμνάσιο – Λύκειο Καλαβρύτων με ομιλίες και συνεντεύξεις του κ. Νικολόπουλου), επίσημη διάλεξη έναρξης για το ευρύ κοινό, δεξιώσεις στις τελετές έναρξης και λήξης, γεύμα για όλους τους τροφίμους του ΚΕΔΙΚ και τους καταρτιζόμενους του Σεμιναρίου από το ΣΕΠΟΚΕ, επίδειξη σκάκι σε υπαίθρια σκακίερα, παραδοσιακοί χοροί από τον Μορφωτικό και Πολιτιστικό Όμιλο Σκεπαστού, ξενάγηση στον Τόπο Θυσίας Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος και στην Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας (όπου ο Ηγούμενος π. Ευσέβιος, τους υποδέχτηκε και περιποιήθηκε στο αρχονταρίκι της Μονής), σκακιστική βραδιά στην έδρα του Σωματείου κ.α.

Την ωραιότατη πολύχρωμη αφίσα επιμελήθηκε ο Λ. Μπαχάς. Μεγάλος χορηγός επικοινωνίας ήταν η ΕΡΤ - Ελληνική Ραδιοφωνία Πάτρας,

Τις απονομές διπλωμάτων συμμετοχής και αναμνηστικών πραγματοποιήσαν μεταξύ των άλλων ο Δήμαρχος Καλαβρύτων Γ. Λαζουράς, ο τέως Δήμαρχος Καλαβρύτων Τάκης Νικολάου, η Αντιπρόεδρος του ΣΕΠΟΚΕ Κ. Λούτση, και η Γενική Γραμματέας Κ. Γεωργιάδου.

Επίσης, απονεμήθηκαν αναμνηστικές πλακέτες στον Πρόεδρο της ΕΣΟ Γ. Μακρόπουλο (την παρέλαβε η Γραμματέας FIDE Πολίνα Τσεντένοβα), στον Τ. Νικολόπουλο και στον Α.Σ.Ο. Αιγίου (στον Πρόεδρο Κ. Μπούνια). Συγκινητική ήταν η αντίστοιχη απονομή αναμνηστικών στις οικογένειες των παλαιών και μη εν ζωή πλέον Καλαβρυτινών, που είχαν ασχοληθεί με το ζατρίκιο: Δημήτρη Αντωνόπουλου – Τάκη Κατσικόπουλου – Σπύρου Νίκα – Λεωνίδα Παπανδρέου – Γιώργου Σαμαρτζόπουλου – Θάνου Τσαπάρη.

Στην ομιλία του ο Πρόεδρος Ν.Ραζής ευχαρίστησε το Δήμο Καλαβρύτων- όλους τους παραβρισκόμενους – τους χορηγούς – τον Καθηγητή Διαιτησίας (στον οποίον επιπλέον πρόσφερε βιβλία και αναμνηστικά) – το προσωπικό του ΚΕΔΙΚ και ανακοίνωσε συνέχιση των εκδηλώσεων του ΣΕΠΟΚΕ.

Developing Chess Talent

Karen and Merijn Van Deft (KVDC, Apeldoorn 2010)

ΤΟΥ
ΝΙΚΟΥ ΝΤΙΡΛΗ

Το βιβλίο των Πατήρ και Υιού Van Deft «Αναπτύσσοντας το Ταλέντο στο Σκάκι», είναι ένα από τα βιβλία αυτά που είχα ακούσει καιρό τώρα πως έπρεπε να τα μελετήσω, αλλά συνέχεια τα άφηνα για κάποια στιγμή στο μέλλον. Όταν το βιβλίο αυτό είχε φτάσει στα χέρια μου σχεδόν αμέσως μπήκε στο ράφι της βιβλιοθήκης. Το μέγεθός του όχι εντυπωσιακό (240 σελίδες για ένα σκακιστικό βιβλίο στις μέρες μας είναι μάλλον μέτριο προς μικρό μέγεθος) και με ένα γρήγορο ξεφύλλισμα το χαρακτήρισα αμέσως «βαρετό». Πυκνογραμμένο κείμενο και σχεδόν παντελής η απουσία των σκακιστικών διαγραμμάτων! Μερικές φωτογραφίες εδώ και εκεί προσπαθούν να σπάσουν τη μονοτονία αλλά δεν τα καταφέρνουν ιδιαίτερα.

Γιατί λοιπόν μου το είχαν προτείνει να το μελετήσω; Μόνο τώρα το κατάλαβα που πλέον έχω μια ολοκληρωμένη εικόνα για το εξαιρετικό του περιεχόμενο.

Οι Van Deft, Ολλανδοί διεθνείς μαίτρ και οι δυο τους, είναι επαγγελματίες προπονητές σκακιού στην περιοχή του Apeldoorn. Αυτή η περιοχή έχει κάτι το ιδιαίτερο σκακιστικά και για κάποιον που δεν το γνωρίζει αυτό καθόλου ο Arthur Yusupov του βάζει αμέσως την υποψία στον πρόλογο του

βιβλίου, αφού στην πρώτη του κι όλας φράση αναφέρει πως ο μέντοράς του Mark Dvoretsky του συνέστησε να επισκεφτεί την περιοχή για να δει τι γίνεται εκεί.

Οι Van Deft, εκτός από προπονητές και δημιουργοί της ιδιαίτερης αυτής κατάστασης στην περιοχή που γνωρίζει εδώ και περίπου 20 χρόνια μεγάλη σκακιστική ανάπτυξη, είναι και πτυχιούχοι Ψυχολόγοι και το 2008 αποφάσισαν να γράψουν στα Ολλανδικά ένα βιβλίο με όλων των ειδών τις εμπειρίες τους αυτές τις δύο δεκαετίες. Το βιβλίο αυτό κυκλοφόρησε μεταφρασμένο στα Αγγλικά το 2010 και χωρίζεται σε τρία μέρη:

Μέρος 1^ο : Coaching

Μέρος 2^ο : Training

Μέρος 3^ο : Οργανωτικά Θέματα

Υπάρχει και ένα τελευταίο όπου υπάρχουν συνεντεύξεις προσωπικοτήτων όπως οι Bronstein, Timman, Van Wely κα μαζί με ένα αρκετά εκτεταμένο γλωσσάρι σκακιστικών όρων και άλλα διάφορα θέματα.

Τα δύο πρώτα μέρη έχουν να κάνουν προφανώς με την Προπονητική στο Σκάκι, με το πρώτο μέρος να επικεντρώνεται σε θεωρητικά θέματα κυρίως και το δεύτερο σε πρακτικά, όπως ανάπτυξη τεχνικών για πολλά ζητήματα της σκακιστικής προπόνησης. Το τρίτο μέρος δίνει συμβουλές για την οργάνωση ενός συλλόγου, προπονητικών camp, τουρνουά κτλ.

Μέτρησα συνολικά 140 ενότητες και στα τρία μέρη (χωρίς να λάβω υπόψη τα παραρτήματα στο τέλος του βιβλίου) και από αυτό και μόνο αρχίζει να καταλαβαίνει κανείς περί τίνος πρόκειται. Οι συγγραφείς αναφέρονται στα περισσότερα πράγματα που μπορεί να απασχολήσουν έναν προπονητή, γονιό, νεαρό σκακιστή ή παράγοντα και αναφέρονται σε αυτά με συντομία, σαφήνεια και ουσία.

Γιατί το Σκάκι αυξάνει τις επιδόσεις στα μαθήματα; Ποιος ο ρόλος των γονιών; Πώς κάνουμε ανάλυση των παρτίδων μας; Πώς αυξάνουμε τη συγκέντρωση στην προπόνηση και στην παρτίδα; Πώς αποφεύγουμε το στήσιμο; Είναι καλύτερο να προπονούμαστε σε γκρούπ ή όχι; Είναι καλύτερο να λύνουμε ασκήσεις από διαγράμματα ή σε σκακίερα; Τι κάνουμε σε

ένα τουρνουά; Πώς χρησιμοποιούμε σκακιστικό υλικό του εμπορίου; Πώς διοργανώνουμε τουρνουά Σαββατοκύριακου; Πώς κάνουμε μαθήματα στα Σχολεία;

Αυτά είναι μόλις ένα ελάχιστο δείγμα των αντικειμένων που ασχολείται το βιβλίο και αν σε πολλά από αυτά η απάντηση νομίζετε ότι είναι προφανής, τότε κάνετε λάθος. Οι συγγραφείς φτάνουν στα συμπεράσματά τους και στις συμβουλές τους μετά από εκτεταμένη έρευνα και πρακτική εφαρμογή. Δεν εφαρμόζονται εδώ κανόνες λογικής και δεν γίνεται κάποια θεωρητική μελέτη, αλλά παρουσιάζονται πρακτικές συμβουλές και συμπεράσματα μέσα από την εμπειρία.

Το βιβλίο αυτό δεν απευθύνεται στο μέσο σκακιστή και δεν προορίζεται για μελέτη «cover to cover» αλλά χρησιμεύει περισσότερο σαν μια μικρή «προπονητική εγκυκλοπαίδεια». Το βιβλίο αυτό είναι απαραίτητο τμήμα της συλλογής οποιουδήποτε προπονητή θέλει να κάνει σωστά τη δουλειά του. Το περιεχόμενό του σπάνια θα το βρει κανείς αλλού και σίγουρα όχι μαζεμένο έτσι σε ένα τόμο. Οι παράγοντες θα βρουν επίσης πολλά ενδιαφέροντα πράγματα αλλά και οι γονείς νεαρών αθλητών με βλέψεις στον πρωταθλητισμό θα το βρουν εξαιρετικά χρήσιμο.

Αν οι συγγραφείς έβρισκαν τον τρόπο να κάνουν την εμπειρία της μελέτης του βιβλίου πιο ευχάριστη και ίσως να προσθέσουν καθαρά σκακιστικό υλικό μέσω παραδειγμάτων (πχ παραδείγματα αναλυμένων παρτίδων, συνηθισμένων λαθών στον τρόπο σκέψης κα) θα μπορούσα να του δώσω τη μέγιστη δυνατή βαθμολογία.

Η βαθμολογία μου: 6/7

Επεξήγηση της κλίμακας 1-7

- 1: προς αποφυγή
- 2: με πολλές αδυναμίες
- 3: μέτριο
- 4: καλό
- 5: πολύ καλό
- 6: πάρα πολύ καλό
- 7: εξαιρετικό

Πετροσιάν-Μποτβίνικ, ματς 1963

του
ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΙΔΑΛΗ

Πετροσιάν - Μποτβίνικ

Ματς
για τον τίτλο του
πρωταθλητή κόσμου

23 Μαρτίου – 20 Μαΐου
1963, Μόσχα

ΤΟΝ ΜΑΪΟ του 1963, ο Μιχαήλ Μποτβίνικ ολοκλήρωσε την πολύχρονη παρουσία του ως παγκόσμιος πρωταθλητής, ηττημένος από τον Τιγκράν Πετροσιάν, και χωρίς να έχει το δικαίωμα του ματς-ρεβάνς. Ετσι, ο «πατριάρχης» του Σοβιετικού σκακιού, μετά από 13 χρόνια στην κορυφή, παραχώρησε τη θέση του στον νεότερο κατά 18 έτη Αρμενικής καταγωγής Πετροσιάν, χάνοντας με $9\frac{1}{2} - 12\frac{1}{2}$ (+2 =15 -5).

Γεννημένος στο Τμπίλισι, το 1929, ο Τιγκράν έμαθε σκάκι στα 12 του χρόνια. Ο πρώτος του προπονητής ήταν ο Εμπραλίτζε, θαυμαστής του Καπαμπλάνκα. Ο μικρός Πετροσιάν ήταν εξαιρετικός μαθητής και επιπλέον εργαζόταν τα βράδια ως βοηθός του χειριστή προβολών, στον τοπικό κινηματογράφο. Έπαιζε σκάκι σε κάθε ευκαιρία. Το πρώτο βιβλίο που μελέτησε ήταν το «ΰστημα μου» του Νίμτσοβιτς, και που επέδρασε αποφασιστικά στο στυλ του παιχνιδιού του. Έχασε τη μητέρα του στα 12, και τον πατέρα του στα 15. Το 1945 κατέκτησε 4 πρωταθλήματα: του Τμπίλισι, της Γεωργίας το πρωτάθλημα νέων ΕΣΣΔ (σε ισοβαθμία) και της Αρμενίας (εκτός συναγωνισμού)! Του απονεμήθηκε ο τίτλος του Υποψηφίου Μαιτρ. Διατήρησε επί 6 χρόνια τον παγκόσμιο τίτλο. Έφυγε απροσδόκητα γρήγορα από τη ζωή, το 1984.

Το ματς του 1963 αποτυπώθηκε στα δύο πολύ καλά βιβλία του Μποτβίνικ (New in Chess, 2010) και Bob Wade (ανατύπωση Hardinge Simpole, 2002).

Με την ευκαιρία σημειώνουμε πως πολύ καλά είναι τα βιβλία του: "Petrosian's Legacy" (εκδ. Ereboundi, 1990) –επίσης στα Ρωσικά, Ισπανικά, Γερμανικά) και (το σχετικά άγνωστο) «Chess Logic» (Skakhus-Forlaget, 1968), που είναι μία περίληψη της διατριβής του για τον μεταπτυχιακό του τίτλο στις Φιλοσοφικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου του Γερεβάν.